

Rechtskundig Weekblad

Verschijnt elken Zondag

Vereeniging zonder winstgevend doel

Abonnementsprijs: 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

Prof. Mr HUGO KRABBE †

Op 4 dezer is te Leiden Nederlands grootste jurist overleden.

Prof. Krabbe is een dier machtige figuren geweest uit de Nederlandsche wetenschap, die de faam van hun land ver buiten zijn grenzen verspreid hebben. Het is in de allereerste plaats aan hem te danken dat Nederland in de evolutie van de algemeene rechtswetenschap in de laatste tijden een allereerste plaats heeft kunnen innemen.

Hij was een baanbreker; hij heeft met onversaagden moed den strijd aangeboden tegen leerstellingen die onwrikbaar schenen, doch die hij met zijn scherpe kritiek heeft weten omver te halen; en op de puinen van de door hem stukgeslagen dwalingen heeft hij met een heerlijk enthousiasme zijn eigen leer opgebouwd, de nieuwe en origineele « *leer der rechtssouvereiniteit* », die de staatsrechtswetenschap met een hoofdstuk van blijvende waarde heeft verrijkt.

Om de wezenlijke beteekenis van het nieuwe dat Krabbe aan de algemeene staatsleer heeft bijgebracht juist te waardeeren, is het noodig dat men zich rekenschap geve van den toestand dezer wetenschap op het oogenblik dat Krabbe zijn juridischen arbeid begon. Toen gold algemeen als een onbetwistbaar dogma de leer der « Staatssouvereiniteit ». Wanneer ook het absolutisme van een persoonlijken heerscher in groote mate overwonnen was, had men het vervangen door de souvereiniteit van den Staat als juridische, als logische constructie. De Staat is een rechtssubject dat drager is van een onbeperkt gezag, dat beschikt over een eigen recht te bevelen en te heerschen. Dit is de leer die vooral verkondigd werd door de schitterende school der Duitsche staatsrechtgeleerden van de 2e helft

der 19e eeuw, waartusschen de groote Laband de meest vooraanstaande is.

Tegen deze leer ontstond in het begin der 20e eeuw hardnekkig verzet.

Krabbe die in 1883 tot doctor was gepromoveerd, onderscheidde zich spoedig door belangrijke bijdragen tot het staats- en administratief recht en werd in 1894 benoemd tot hoogleeraar aan de Universiteit te Groningen. Zooals zoo vele vooruitstrevende geesten in die jaren, — zooals o. a. Duguit in Frankrijk, — legde Krabbe er zich op toe de leer van de Staatssouvereiniteit volledig te vernietigen. Die leer van het onbeperkt gezag van den Staat, van de almacht van het subject dat het recht heeft te heerschen, kon hem geenszins bevredigen. Hij kon onmogelijk aannemen dat het recht niets anders zou zijn dan de wil van den Staat, dat de feitelijke macht van den Staat in laatsten aanleg de basis zou zijn van het recht. Krabbe twijfelt er niet aan dat het wetenschappelijke plicht is deze stelling ongenadig te bestrijden en heel zijn streven zal erin bestaan den werkelijken grondslag van het recht te zoeken.

Te Groningen heeft hij sterk den invloed ondergaan van Prof. Heymans, den beroemden wijsgeer en psycholoog, en het is op basis van de uitkomsten van Heymans dat Krabbe grootendeels zijn rechtstheorie zal opbouwen.

Zijn eerste baanbrekend werk is getiteld « Die Lehre der Rechtssouveränität ». Alhoewel in de Nederlandsche taal opgesteld, verschijnt het in Duitsche vertaling. De bedoeling van Krabbe is stellig zijn nieuwe leer te doen doordringen tot een zoo breed mogelijk internationaal publiek; doch is het niet zeer waarschijnlijk dat hij eraan gehouden

heeft zich vooral te hooren door de aanhangers van de Duitsche leer der Staatssouvereiniteit ten einde hen uitdagend zijn vernietigende kritiek voor te werpen?

In dit werk wordt in zijn vollen omvang het vraagstuk van de verhouding tusschen staat en recht en van den strijd tusschen staats- en rechtssouvereiniteit gesteld. Krabbe wijdt vooral zijn aandacht aan het dualisme tusschen staatsgezag en rechtsgezag dat zich doorheen heel de rechtsleer en heel de geschiedenis heeft doen gelden. Hij wijst op al de inconsequentien ervan. De leer van de staatssouvereiniteit baseert de plicht van gehoorzaamheid van de rechtsonderhoorigen uitsluitend op het recht van den staat zijn wil op te leggen waaruit voor de onderdanen de plicht voortvloeit dien wil te volgen. Voor de staatssouvereiniteit heeft hoofdzakelijk belang de herkomst van de rechtsnorm: deze wordt gegrondvest in het persoonlijk gezag van koning of parlement. Krabbe integendeel zoekt de basis in den inhoud van de norm, die niet afgeleid wordt uit een persoonlijk gezag doch geldt uit eigen kracht door eigen innerlijke waarde.

De zelfstandige gelding van het recht, dat heerscht door zichzelf, als onpersoonlijk gezag wordt door Krabbe opgebouwd in zijn boek met een originaliteit van opvatting, een diepte van ontleding en een doordringende scherpte van visie zooals wij dit slechts bij weinige van de allergrootste juristen aantrefren.

Wanneer zijn werk over de leer der rechtssouvereiniteit in de allereerste plaats een kritisch werk was en de grondslagen der leer van Krabbe er slechts in breede lijnen werden uitgebouwd, verscheen in 1915 zijn boek « De moderne staatsidee » waarin hij al hetgeen in zijn eerste groot werk nog onvolledig of onduidelijk mocht gebleven zijn, volledig verklaart en opheldert, waarin hij een volledig systeem van algemeene staats- en rechtsleer uitwerkt en dit toepast op de hedendaagsche en toekomstige staatkundige werkelijkheid.

Hoe verklaart nu Krabbe de imperatief in het recht, de verplichting aan regelen te gehoorzamen? De imperatief van elke norm wortelt in eene waardeverhouding: verhouding tusschen een bepaald subjeet en te verwerkelijken doeleinden. Zoodra die waardeverhouding er is dwingt de norm tot handelen. Ook de rechtsnorm is een dusdanige waardeverhouding en de maatstaf waarmede de rechtswaarde gemeten wordt is het gemeenschapsdoel.

Het wezen eener gemeenschap spiegelt zich af in de belangen waaraan rechtswaarde wordt toegekend en tevens in het quantum rechtswaarde dat die belangen tegenover anderen ten deel valt.

Het uiteindelijke doel van het werk van Krabbe is het zoeken naar de laatste bron van het recht.

Zooals professor Heymans, uitgaande van de ervaring in zijn wijsgeerig stelsel, komt tot een zuiver geestelijk besluit, in zijn hypothese van het « psychisch monisme », zoo komt Krabbe eveneens op het gebied van het recht tot een zuiver geestelijke oplossing, doordat hij de gedachte van den soevereinen staat vervangt door die van het soevereine recht. Krabbe heft alle dualisme op tusschen staatsgezag en rechtsgezag en enkel dit laatste is een werkelijkheid, waaraan al het overige ondergeschikt blijft.

Gelijk Heymans in zijn inleiding tot de ethica zijn systeem der moraal opbouwt op het principe « dat met den mensch gegeven is het bewustzijn, het gevoel van het goede, en dit een niet afleidbaar stuk is van zijn geestelijk leven », zoo meent Krabbe, dit ook aan voor het recht. In de onmiddellijke ervaring is alleen ons eigen bewustzijnsleven gegeven. Iets anders kennen wij niet. « Alle menschelijke levensuitingen, ja, de gansche werkelijkheid onderwerpen wij aan beoordeeling en, krachtens onzen geestelijken aanleg, verrichten wij allerlei waardeschattingen betreffende deze werkelijkheid; en, even zoovele maatstaven als wij aanleggen, even zoovele normen of dwingende leefregels kan men onderscheiden. Die normen gelden. Het staat ons niet vrij ze te erkennen of te verwerpen, wij kunnen niet naar willekeur onverschillig zijn of niet; ons innerlijk reageert, of wij willen of niet, en wij voelen ons noodzakelijk onderworpen aan hetgeen, als gevolg op die reactie, door ons genoemd wordt, op ethisch gebied goed, of op rechtsgebied recht. Het recht is dus de uiting van een dier talloze waardeschattingen, die wij krachtens onzen geestelijken aanleg verrichten, zijn heerschappij moet gezocht worden in de reactie van ons rechtsgevoel en ligt dus niet buiten, maar in den mensch. »

Elke wetsbepaling of elk voorschrift dat niet op deze basis steunen kan, mist het karakter van rechtsnorm. Volgens onze geestelijke natuur verrichten wij waardeschattingen en op deze natuurlijke geestelijke kracht steunt de gelding van alle recht. En hier werpt men dadelijk Krabbe voor dat die laatste bron, het individueele rechtsbewustzijn, noodzakelijk moet leiden tot bandeloze anarchie; doch hiertegen betoogt hij overtuigend dat het rechtsbewustzijn niet verschilt van individu tot individu, doch dat bij de beoordeeling van recht en onrecht een algemeen geldende maatstaf tot openbaring komt. Door opvoeding en invloed der omgeving doet zich steeds bij een grooter aantal individuen eenheid van rechts-overtuiging voor maar daarentegen valt bij groote diversiteit van rechtsbewustzijn de gemeenschap noodzakelijk uiteen en doet er zich splitsing voor.

Hoe worden nu de rechtsnormen die spruiten uit het rechtsbewustzijn door de gemeenschap erkend?

hoe bekomen zijn verwerkelijingswaarde? Hier geeft Krabbe een merkwaardige theoretische uiteenzetting voor de bewuste rechtsproductie door de rechtsorganen, die hun hoedanigheid uitsluitend uit de rechtsordening ontleenen. Door het feit dat aan deze rechtsorganen de kwaliteit van rechtsorgaan wordt toegekend, wordt het rechtsbewustzijn van de personen die ze samenstellen verheven tot den maatstaf aan welke de rechtswaarde der doelen die de gemeenschap nastreeft, getoetst wordt. De organen scheppen geen recht, zij betuigen enkel de rechtswaarde van doeleinden en belangen. Hunne uitspraken gelden uitsluitend krachtens de rechtsordening, het recht ontleent zijn gezag niet aan de personen die tot de vaststellingen ervan medewerkten, het geldt enkel omdat het recht is en de norm heerscht ook over de rechtsorganen.

Het moeilijkste vraagstuk van de rechtsleer is steeds geweest hoe men bij verschil van rechtsbewustzijn van talrijke individuen toch kon komen tot eenheid van recht in een bepaalde gemeenschap en men herinnere zich desaan gaande de spitsvondige uitleggingen van het « Contrat social » van Jean-Jacques Rousseau. Nooit werd, naar mijn oordeel, een meer degelijke verklaring gegeven van dit verschijnsel dan door Krabbe in het hoofdstuk waar hij handelt over het gewoonterecht. De eenheid van norm is mogelijk door het feit dat niet uitsluitend de grootste rechtswaarde toegekend wordt aan den inhoud van de rechtsnorm maar dat eveneens een zeer groote waarde wordt toegekend aan zijne eenheid. Het doel eener gemeenschap kan inderdaad slechts door eenheid van rechtsnorm verkregen worden en om te komen tot deze noodzakelijke eenheid van norm zal men een inhoud, waaraan men nochtans de voorkeur gaf, prijsgeven. Bij kwalitatieve gelijkheid van rechtsbewustzijn, zullen die normen een hoogere waarde bezitten welke door een meerderheid van leden der gemeenschap als rechtsnorm begeerd worden en waar, voor de meerderheid, de norm geldt wegens zijn inhoud zal, voor de minderheid, diezelfde norm gelden wegens de noodzakelijke eenheid.

Krabbe schetst op schitterende wijze de evolutie van den staat van belangengemeenschap naar rechtsgemeenschap en als samenvatting van de moderne staatsidee verklaart hij dat een volk uitsluitend een staat kan vormen uit hoofde van het rechtsleven dat in dit volk te vinden is en dat de eene staat zich enkel van de anderen onderscheidt door den bijzonderen maatstaf van rechtswaarde welke bij de schatting der waarde van de belangen wordt aangelegd. Komende tot de bespreking van de internationale rechtsgemeenschap, past Krabbe volledig dezelfde principes toe. In oorsprong en grondslag verschilt het internationale recht volstrekt niet van het nationale, het blijft een produkt van

's menschen rechtsbewustzijn, het verschilt alleen in den omvang der gemeenschap waarvoor het ordenend werkt.

Ziedaar slechts enkele grepen uit den oneindigen rijkdom welke het werk van den Leidschen hoogleeraar ons brengt.

Tegenover de soms zeer onsamenhangende pogingen, die door zoovele juristen van de 20e eeuw ondernomen zijn geworden, om een nieuwe rechts- en staatsleer te grondvesten, is de poging van Krabbe eenig in haar soort. Zijn werk is uiterst beknopt en slechts een drietal betrekkelijk kleine boeken zijn van zijn hand verschenen, doch daarin heert hij zijn leer samengedrongen in een zoo overheerlijken stijl, met een zoo vlijmscherpe logica en een zoo lichtende klaarheid, als zelden in rechtswetenschappelijke werken bereikt wordt. Het legt getuigenis af van een soort rustige en zekere juridische genialiteit.

Hij gaat uitsluitend uit van de werkelijkheid. In het allereerste gegeven van den mensch, in zijn bewustzijn ontdekt hij de specifieke reactie van het rechtsgevoel dat hij met scherp inzicht ontleedt en doorgrondt. Hij leert ons de imperatieve kracht der waardeschatting die wij volgens onzen geestelijken aanleg verrichten en verklaart aldus het dwingend karakter van de normen. Hij volgt deze normen en gaat na hoe ze vanaf hun mysterieuse geboorte in het bewustzijn der menschen tot verwerkelijking komen in de gemeenschap door de activiteit der rechtsorganen die ten allen tijde onderworpen blijven aan het gezag van het recht dat zij helpen betuigen en hij geeft eindelijk eene uitstekende verklaring voor de eenheid van de rechtsnorm die geldt in de gemeenschap. En verder toont Krabbe aan hoe uit dezelfde elementen de ontwikkeling van het internationale recht zich voordoet en hij vervult ons voor de toekomst van dit recht met een levendige hoop.

En heel die theorie heeft de buitengewoon groote verdienste niet een zuiver logisch opgebouwd systeem te zijn, doch zich volkomen aan te passen, niet enkel aan het leven en aan de praktijk, maar ook vooral aan de evolutie van recht en staat die ons de historie leert kennen. Inderdaad, niettegenstaande zijn hardnekkige strijd tegenover de overheidsgedachte zooals de Duitse staatsleer van de 19e eeuw die heeft opgevat, erkent Krabbe toch volmondig dat die overheidsgedachte op zeker oogenblik van de geschiedenis haar groote waarde heeft gehad en zoo verkondigt hij ook deze profetische waarheid dat de ontwikkeling van het internationale recht door de overheidsgedachte zal moeten heengaan.

Hij stelt ook niet zijne leer van het rechtsbewustzijn als iets absoluuts, waarmee uitsluitend zou dienen rekening gehouden, doch hij brengt de werking

van het rechtsbewustzijn voortdurend in verband met de talrijke drijfveeren die den menschelijken geest voortstuwen; doch uit de soms complexe gegevens der praktijk op het gebied van recht en staat weet hij telkens met een verblindende klaarheid de werking van het rechtsbewustzijn en de gelding van het soevereine rechtsgezag aan te wijzen. En in zijn voortdurend aanvoelen van de realiteit heeft hij ook een open oog voor de mogelijkheden die verborgen liggen in de opvoeding en in de zuivering van het menschelijk rechtsbewustzijn.

Dat tegen deze leer ook scherp verzet moest aan den dag komen, ligt voor de hand. Het is dan ook Krabbe niet gespaard gebleven. Hij trok trouwens tot het uiterste de consequenties uit zijn leer en in zijn beroemde rectorale rede « De innerlijke waarde der wet » ging hij zoover de stelling te verdedigen dat het een rechter geoorloofd is over deze innerlijke waarde der wet te oordeelen.

In zijn boek « Het Rechtsgezag » heeft hij een merkwaardige poging gedaan om de talrijke kritieken op zijn werk, waartusschen vooral deze van Prof. Struycken dient vernoemd te worden, te weerleggen.

Het werk van Krabbe heeft in Nederland een buitengewoon grooten invloed gehad. Krabbe heeft

een school gevormd waartusschen wij de allerbeste hedendaagsche Nederlandsche juristen vinden. In zijn laatste levensjaren heeft hij zijn krachten gewijd aan het samenstellen van een « Kritische Darstellung der Staatslehre », een geschiedenis der staatsstheorieën van merkwaardige klaarheid, waarin echter het kritisch onderzoek aan de hand der leer van de rechtssouvereiniteit, dat door Krabbe werd aangekondigd, niet voldoende tot zijn recht komt.

Krabbe heeft niet meer met de volle kracht van zijn denken de spannende hedendaagsche periode mede kunnen beleven, deze periode waarin de gedachten, welke hij met gansch zijn overtuiging had verdedigd, een zoo geweldigen aanval moeten doorstaan en waarin de totalitaire staatsgedachte opnieuw de leer der rechtssouvereiniteit wil onderdrukken. Hadde hij deze periode geestelijk kunnen medemaken, wat zou zijn verontwaardigd verzet luid geklonken hebben en welke steun zou zijn klare geest en zijn scherp woord niet geweest zijn voor al degenen die geloofd hebben en blijven gelooven in de door hem verkondigde ideeën.

Zijn werk zal echter ook en vooral in deze tijden de lichtende baken blijven voor allen die nooit een ander gezag zullen kunnen erkennen dan datgene van het recht.

René VICTOR.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 4 December 1935.

Voorzitter : M. Lagae.

Raadsheeren : MM. Poll en Langerock.

Op. Min. : M. Remy, advocaat-generaal.

Pleiters : Mrs Samyn en Goedertier.

BURGERLIJKE PARTIJ. — GEBRUIKER (recht van gebruiker van een eigendom).

De gebruiker van een eigendom (zelfs zonder regelmatige huurovereenkomst) die eene afsluiting op eigen kosten heeft geplaatst, is gerechtigd zich aan te stellen als Burgerlijke Partij tegenover hen die den muur hebben vernield.

Op. Min. en G. A. t/ Hermie en Cten.

A. Op strafrechterlijk gebied (zonder belang).

B. Op Burgerlijk gebied.

Overwegende dat G. A. zich als burgerlijke partij aangesteld heeft tegen de drie aangeklaagden;

Overwegende dat de burgerlijke partij schadevergoeding eischt voor het afbreken door aangeklaagden van een scheidingsmuur in beton en de gedeeltelijke vernieling eener veldafsluiting in traliedraad;

Overwegende dat de burgerlijke partij gerechtigd

is dezen eisch in te stellen, daar het bewezen is dat zij als gebruikster van de hoeve gezegde scheidingsmuur en afsluiting, ten haren koste doen oprichten had;

Overwegende dat de begroting der vergoeding die aan de burgerlijke partij dienen toegekend te worden, met oordeel door den eersten rechter vastgesteld werd op de som van 1.000 frank;

Om die reden (zonder belang).

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE TONGEREN

14 Januari 1936.

Voorzitter : Heer Jules Frère.

Bijzitters : H.H. Maurice Albert en Ludovic Ulrix.

Openb. Min. : M. Jozef Thoné.

Pl. : Mr Stas en Mr Ooms loco Mr H. De Jongh (Antw.).

TAALGEBRUIK. — I. DESKUNDIG ONDERZOEK — BEVEL ONDERZOEKSRECHTER. — NIETIGHEID. — II. RECHTERLIJK. — ADMINISTRATIEVE FORMALITEIT NIET TOEPASSELIGHEID DER WET VAN 15 JUNI 1935.

De Rechtbank zou zich aan machtsoverschrijding plichtig maken, wanneer zij een bevel van den heer Onderzoeksrechter, waarbij taalkeuze gelaten wordt

aan den deskundigen nietig zou verklaren op grond der overweging dat het niet met redenen omkleed is. Het verzoekschrift door den heer Onderzoeksrechter aan den heer Procureur-generaal gericht om overeenkomstig art. 42 van het crimineel tarief toelating te bekomen om een aangeslagen voorwerp, meer dan 8 dagen buiten de griffie in bewaring te houden is een gerechtelijk-administratieve formaliteit niet aan art. 12 en 40 der wet van 15 Juni 1935 onderworpen.

O. M. en Charpentier en cons. t/ Van der Kort en Senekovic.

Betichting :

De eerste betichte van te Veldwezelt, den 15 September 1935 :

A) Bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg doch zonder het inzicht om den persoon van een ander aan te randen onvrijwillig slagen of verwondingen te hebben veroorzaakt aan Lambrechts Jacques, Paques Herman, Gilles Jeannette, Tasset Pauline en Charpentier Alfred.

Bij samenhang :

B) Zijnde weggebruiker namelijk bestuurder van een autovoerder die op een secundairen weg rijdt den doorgang niet vrij gelaten te hebben voor een bestuurder die over den hoofdweg rijdt en deze te zijn opgereden wanneer er een ander weggebruiker aankwam en wanneer rekening houdend onder meer met de snelheid van deze laatste en met den afstand waarop hij zich bevondt er gevaar voor aanrijding bestond.

C) Zijnde bestuurder van een autovoertuig niet voortdurend van zijn snelheid meester te zijn gebleven en deze niet derwijze geregeld te hebben dat hij voor zich een voldoende ruimte behield om voor een hindernis het voertuig tot stilstand te kunnen brengen.

De tweede burgerlijk en solidairlijk verantwoordelijk voor de veroordeeling tot boeten en kosten die tegen den eerste zou kunnen uitgesproken worden.

Gehoord in openbare zitting de voordracht der zaak, de aflezing van het proces-verbaal, de beëdigde verklaringen der getuigen, het Openbaar Ministerie in zijne vordering, den betichte en de burgerlijk verantwoordelijke partij in hunne verdedigingsmiddelen; voorgedragen door Mr Ooms, advocaat te Antwerpen, in de Vlaamsche taal;

Gehoord Mr Stas, advocaat te Tongeren, in zijne besluitselen namens de burgerlijke partijen, eveneens in de Vlaamsche taal ;

I. — Ten aanzien der strafwet :

Overwegende dat de betichtingen ten laste van beklaagde gelegd bewezen zijn, doch dat de samenhangende overtredingen bestanddeelen uitmaken der hoofdbetichting, zoodat slechts eene enkele straf dient toegepast te worden.

II. — Ten aanzien der burgerlijke vorderingen :

Overwegende dat de volgende vergoedingen « ex aequo et bono » aan de burgerlijke partijen toekomen:

1) Charpentier, 8.000 fr. ; 2) Paques, 1.200 fr. ; 3) Lambrecht, 2.000 fr. ; 4) Gilles, 1.200 fr.

III. — *Ten aanzien der geldigheid van de beschikking van den heer Onderzoeksrechter in dato 15 September 1935, inhoudend aanstelling van den heer Imhauser in hoedanigheid van deskundige.*

Overwegende dat de beslissing van den heer Onderzoeksrechter, toelating verleend aan den heer Imhauser om zijn verslag in de Fransche taal op te

stellen, zulke krachtens artikel 33 der wet van 15 Juni 1935, noch voor verzet, noch voor hooger beroep vatbaar is; dat bijgevolg « a priori » de Rechtbank de rechtswaarde dezer beschikking niet te beoordeelen heeft, daar zij zich anders aan machtsoverschrijding zou plichtig maken (zie Arrest Verbr. 20 Maart 1916; Pas. 1915-16. I. 305) ;

IV. — *Ten aanzien der regelmatigheid der beslagname van de autobus toebehoorende aan Senekovic.*

A. — Overwegende dat in dato 27 September 1935, de heer Onderzoeksrechter aan het Parket-generaal de toelating heeft gevraagd de beslagname der autobus toebehoorende aan Senekovic te mogen handhaven, zooals ertikel 42 van het Kon. Besluit van 1. September 1920 het voorschrijft; dat deze vraag evenals het antwoord van den heer Procureur-Generaal, in de Fransche taal werden opgesteld, zoodat beklaagde beweert dat deze rechtspleging nietig moet verklaard worden.

Overwegende dat het verzoekschrift en de machtiging waarvan sprake geene daden van rechtsvervolgging of van onderzoek daarstellen, doch enkel als gerechtelijk-administratieve formaliteit moeten aanzien worden, op dewelke artikels 12 en 40 der wet van 15 Juni 1935 niet toepasselijk zijn.

B. — Overwegende dat beklaagde aanvoert dat de autobus van Senekovic aangeslagen werd opdat dit voertuig als pand zou dienen tot de betaling der gerechtskosten, dat deze beslaglegging ongeldig was als zijnde uitgevoerd buiten de gevallen om die op limitatieve wijze door artikel 36 van het Wetboek van strafvordering worden opgesomd.

Overwegende dat het de Rechtbanken toegelaten is alle beslagleggingen op overtuigingstukken te handhaven, zelfs, wanneer deze tijdens het vooronderzoek op onregelmatige wijze werden uitgevoerd, dat het niet betwist is dat de aangeslagen autobus gediend heeft tot het plegen van het misdrijf dat aan Van der Kort wordt verweten; dat deze autobus aldus een overtuigingstuk is en het in het belang eener goede rechtsbedeeling wenschelijk is dit voorwerp in bewaarderhand te houden tot na eene definitieve uitspraak in deze zaak.

Om deze beweegredenen :

De Rechtbank, uitspraak doende in openbare zitting;

Veroordeelt Van der Kort tot eene geldboete van 100 frank gebracht op 700 frank, subsidiairlijk 20 dagen gevangzitting met opschorsing gedurende een termijn van 3 jaren.

Verwijst hem in de gerechtskosten berekend op 861,43 frank; inbaar bij lijfswang waarvan den duur bepaald is op 15 dagen;

Verklaart Senekovic burgerlijk verantwoordelijk voor de betaling der gerechtskosten.

Veroordeelt Van der Kort aan de burgerlijke partijen de volgende sommen te betalen :

Aan Charpentier, 8.000 fr. ; aan Paques, 1.200 fr. ; aan Lambrecht, 2.000 fr. ; aan Gilles, 1.200 frank.

Veroordeelt hem tevens tot de wettelijke rente op deze sommen, sinds den dag van het ongeval en tot de kosten hunner aanstellingen;

Verklaart Senekovic burgerlijk verantwoordelijk voor de betaling dier vergoedingen interesten en onkosten.

Verwerpt voor het overige als ongegrond de besluiten van beklaagde strekkende tot de nietigverklaring

van de beschikking van den heer Onderzoeksrechter in dato 15 September 1935, alsook deze strekkende tot de vernietiging van het beslag door dezen magistraat op de autobus van Senekovic gelegd.

Bij toepassing der artikelen : 418, 420, 65, 40 van het strafwetboek; 54, 42 koninklijk besluit van 1 Februari 1934; 194 wetboek van rechtspleging in strafzaken; 9 wet 31 Mei 1888; 1 wet van 27 December 1928; 1382, 1384 van het burgerlijk wetboek; door den heer Voorzitter aangeduid.

NOTA. — *Ten aanzien der geldigheid van de beschikking van den heer Onderzoeksrechter in dato 15 September 1935, inhoudend aanstelling van den heer Imhauser, in hoedanigheid van deskundige.*

Bij bevel van 15 September 1935 had de heer Onderzoeksrechter den heer Imhauser uit Luik tot deskundige benoemd. Dit bevel luidde als volgt: «Aangezien de expertise een speciaal vak betreft, dat wij over geen anderen technicus dan de heer Imhauser beschikken, en dat deze zijn verslag niet in de Nederlandsche taal kan opstellen, machtigen hem zijn verslag in de Fransche taal in te dienen».

Drie vragen konden gesteld worden.

1. Ging het deskundig onderzoek waarmede de heer Imhauser gelast werd over een buitengewoon vak?

2. Beschikte de heer Onderzoeksrechter over een ander technicus dan de heer Imhauser?

3. Welk is de waarde van het bevel van den heer Onderzoeksrechter?

De heer Onderzoeksrechter mocht niet uit het oog verliezen dat alleen een deskundige gemachtigd mocht worden de taal zijner keuze te gebruiken wanneer het én een buitengewoon vak betrof én er bijzondere redenen aanwezig waren.

Beide voorwaarden moeten gelijktijdig vervuld zijn, bij de afwezigheid van een hunner, mag de rechter de keuze van taal niet overlaten aan den deskundige.

Ter herinnering volgt de tekst van art. 33 der wet van 15 Juni 1935:

«De verslagen der deskundige en der vaklieden worden gesteld in de taal van de rechtspleging.

» De Rechter kan nochtans voor buitengewone vakken en wegens bijzondere redenen, den deskundige ertoe machtigen de taal zijner keus te bezigen.

» De beslissing van den rechter moet met redenen omkleed zijn, zij is voor verzet noch voor beroep vatbaar.»

1. Ging het deskundig onderzoek, waarmede de Heer Imhauser gelast werd, over een buitengewoon vak?

Eerstens, waarin bestond het deskundig onderzoek? Het bestond: in het opmaken van een plan, het opsporen van indrukken op den weg gelaten door de autowielen en het beschrijven van de schade toegebracht aan de aanrijdende autowagens.

Wat is nu een buitengewoon vak? Het aanvullend verslag van den heer Marck (Kamer van Volksvertegenwoordigers zitt. 1933-1934 N° 135 bl. 9) geeft de bepaling ervan «De Commissie heeft evenwel een amendement aangenomen, waarbij de rechter gemachtigd wordt, bij uitzondering en inzake van bijzondere aard, aan den deskundige toe te laten de taal zijner keuze te bezigen. Het geval dat zij op het oog gehad heeft, zal zich ongetwijfeld slechts zelden voordoen, maar men moet het toch voorzien. 't Is dat van een belangrijke expertise welke handelt over een vak, dat het voorwerp van wetenschappelijke studiën en opsporingen vanwege slechts eenige personen is, en welke moet toevertrouwd worden aan een bevoegd persoon, die de taal van de rechtspleging niet kent, daar er geen ander is, die deze taal kent.»

Wanneer nu het deskundig onderzoek waarmede de heer Imhauser gelast werd, vergeleken wordt, met de wettelijke bepaling, welke van een buitengewoon vak gegeven is geworden, zou het niet ernstig zijn te beweren, dat er in het onderhavige geval sprake kon zijn van een buitengewoon vak.

De onderzoeksrechter heeft blijkbaar de wettelijke bepalingen van een buitengewoon vak uit het oog verloren. Bovendien wanneer op dien weg verder wordt voortgegaan, zouden op 100 verslagen er 100 in de Fransche taal kunnen opgesteld worden.

Een onpartijdig rechter zal erkennen dat het geval door den wetgever voorzien als ongetwijfeld zich slechts zelden voordoende, algemeene regel worden kan in bepaalde rechtbanken.

2. Beschikte de heer Onderzoeksrechter over geen ander technicus dan de heer Imhauser?

De heer Onderzoeksrechter antwoordt bevestigend.

Het kan echter moeilijk aangenomen worden dat in gansch het Vlaamsche gedeelte van het land, dat in Limburg zelf geen enkel persoon zou gevonden worden, welke in staat is een plan op te maken, of een beschrijving te geven van een auto of de schade er aan gericht.

De missing van den heer Onderzoeksrechter is echter onherroepelijk en definitief.

3. Welk is de waarde van het bevel van den heer Onderzoeksrechter?

Het vonnis van Tongeren wacht zich wel de eerste twee punten te onderzoeken. Zooals aangetoond kon het onderzoek niet anders dan de vergissing van den Onderzoeksrechter doen blijken.

Al de overwegingen van de verdediging heeft de rechtbank te Tongeren ter zijde geschoven om zich te vergenoegen met de opmerking dat het bevel noch voor verzet noch voor beroep vatbaar is.

Zulks is juist, maar stelt een ontwijking daar der moeilijkheid.

De verdediging vorderde niet de hervorming van het bevel van den heer Onderzoeksrechter.

Zij vorderde alleen dit bevel als nietig te aanzien en bijgevolg als juridisch niet bestaande.

Inderdaad art. 33 der wet van 15 Juni 1935 schrijft voor dat de beslissing van den rechter met redenen moet omkleed zijn.

Luidens art. 40 der zelfde wet is deze regel, evenals al de overige, voorgeschreven op straf van nietigheid.

Het belang der motiveering ligt voor de hand. Het belet in casu den rechter zijn eigen opvattingen te doen doorgaan in stede van den wil van den wetgever. Het beschermt de partijen tegen willekeur en partijdigheid. Om die redenen is het volstrekt noodig dat de beslissing met redenen omkleed weze.

Welnu het kan niet ernstig beweerd worden dat het bevel van den heer Onderzoeksrechter met redenen omkleed is.

Het bevel zegt «aangezien het een speciaal vak betreft dat wij over geen anderen technicus, dan de heer Imhauser beschikken».

Eerst en vooral een speciaal vak is geen buitengewoon vak. Het begrip «speciaal» beantwoordt niet aan het begrip «buitengewoon». Speciaal staat tegenover algemeen en buitengewoon tegenover gewoon.

Alle vakken zijn speciaal, maar daarom niet buitengewoon. Bv. in het recht vormt de studie van het strafrecht, het burgerlijk recht, het handelsrecht, enz., zooveel speciale vakken, geen enkel echter is buitengewoon.

Tweedens kan een loutere bevestiging beweegredenen niet vervangen. Beweren «aangezien het een speciaal vak is» vervangt de redenen niet waarom een bepaald vak als buitengewoon moet aangezien worden.

Om die twee redenen is het bevel van den heer Onderzoeksrechter nietig.

De Rechtbank te Tongeren meent dat zij die nietigheid niet mocht uitspreken.

Zulks blijkt onjuist te wezen. Wanneer in den loon van het voor onderzoek maatregelen getroffen zijn, welke los op zichzelf staan en tegen dewelke geen verhaal bestaat, maar waarbij de wettelijke vormvoorschriften of voorwaarden niet vervuld werden, mag de rechtbank zulks vaststellen en in de mate van het materieel mogelijke ongedaan maken.

Met welk nut, heeft de wetgever dan voorgeschreven dat een beslissing met redenen omkleed worden moest op straf van nietigheid wanneer geen rechtbank achteraf deze nietigheid mocht uitspreken.

De meening van de rechtbank te Tongeren kan dus niet bijgetreden worden.

Het ingeroepen arrest van het Hof van Verbreking dd. 20 Maart 1916 (Pas. 1915-16. I. 305) schijnt niet de betekenis te hebben welke er aangehecht wordt. Het was noodeloos aan de raadkamer de nietig-verklaring te vragen van den gewraakten maatregel vermits de vermoedens ten laste van den betichte daardoor niet onthielden te bestaan. Het geval door het Verbrekingshof behandeld deed zich anders voor. Het bevel van verzending der raadkamer was een impliciete maar duidelijke bekrachtiging van de later gewraakte maatregelen.

In het huidige geval heeft de wetgever zelf bepaald (art. 40, lid 2) dat de nietigheid gedekt wordt door elk niet zuiver voorbereidend vonnis of arrest, dat op tegenspraak werd gewezen.

Hier is enkel een bevel van de raadkamer voorhanden.

Verhaal is niet mogelijk, nietig-verklaring kan plaats grijpen, moet van rechtswege toegepast worden.

IV. *Ten aanzien der regelmatigheid der inbeslagname van de autobus toebehoorende aan Senekovic.*

Bij het onderzoek omtrent de regelmatigheid der inbeslagname van de autobus toebehoorende aan de burgerlijke verantwoordelijke partij komen verschillende wettelijke bepalingen in aanmerking.

Art. 35 van het wetboek van strafrechtspleging, voorziet drie gevallen waarin beslag kan gelegd worden op een voorwerp nl. wanneer dit voorwerp:

1° als werktuig gediend heeft of bestemd was om een misdaad of wanbedrijf te plegen;

2° als voortbrengst van een misdaad of wanbedrijf moet beschouwd worden;

3° van aard is om bij te dragen tot de veropenbaring der waarheid.

Geen enkel wettelijke bepaling laat aan het parket of aan het onderzoeksgerecht toe, een voorwerp onder beslag te leggen om de betaling der gerechtskosten te waarborgen of om de belangen der slachtoffers te vrijwaren.

Welnu het beslag is met dit doel gelegd geworden. Drie

afdoende en niet betwiste bewijzen liggen voor de hand.

De heer Onderzoeksrechter had uitdrukkelijk in zijn schrijven van 27 September 1935 n° 419 en n° 2496 aan den heer Procureur Generaal te Luik uitdrukkelijk geschreven « J'ai jugé utile de saisir l'autobus et de le faire remiser au garage Palate à Tongres pour assurer le recouvrement des frais de justice ».

Van zijnen kant had de heer Procureur des Konings de beslag-handlichting afhankelijk gesteld van het storten eener borgsom van 30.000 frank.

Het eischen dier borgsom werd niet ontkend het bewijst dan ook dat het beslag gelegd of minstens gehandhaafd werd ter vrijwaring van de belangen der slachtoffers.

Als laatste argument deed de verdediging gelden, dat in de oogen van het parket en het onderzoeksgerecht, na het deskundig onderzoek het beslag geen reden van bestaan meer had.

De rechtbank te Tongeren schijnt zich op een ander standpunt te willen plaatsen: om de gevraagde handlichting van het beslag te verrechtvaardigen, beschouwt de rechtbank de autobus als zijnde enerzijds een voorwerp dat gediend heeft tot het plegen van een misdrijf, anderzijds als een overtuigingsstuk.

De rechtbank vergeet echter dat wegens een niet opzettelijk misdrijf een voorwerp niet kan aangeslagen worden als hebbende gediend tot het plegen er van (Verbr. 24 April en 14 October 1895 Pas. 1896, I, 5). Als overtuigingsstuk heeft de rechtbank zich om het bewaren van de autobus niet te bekommeren. Zulks zal wel geschieden door de zorgen van het parket.

Het parket zelf echter kan de autobus niet als overtuigingsstuk beschouwen, vermits het zich bereid heeft verklaard de autobus te laten volgen tegen storting eener borgsom van 30.000 fr.

Niet alleen is de onderbeslaglegging maar ook de handhaving van het beslag nietig.

Inderdaad ingevolge art. 42 van het crimineel tarief mag een aangeslagen voorwerp niet langer dan 8 dagen, buiten de griffie bewaard worden, behoudens machtiging van den heer Procureur-Generaal.

Zooals reeds aangemerkt, werd de noodige toelating aangevraagd en door den heer Procureur-Generaal verleend in het Fransch.

Verzoekschrift en machtiging zijn dus eenvoudigweg nietig.

Het onderzoeksgerecht schijnt de bepalingen der wet van 15 Juni 1935, welke van af 15 September 1935 toepasselijk zijn, uit het oog verloren te hebben.

De rechtbank te Tongeren vergoelijkt de handelwijze van het onderzoeksgerecht en het Parket generaal, door deze als van gerechtelijk administratieve aard voor te stellen.

Als administratieve maatregelen, zou het geval onder toepassing vallen der wet van 28 Juni 1932 op het taalgebruik in bestuurlijke zaken. Deze wet is er echter eene zonder sancties, zij kan dus naar believen overtreden worden.

De gewraakte maatregel is echter niet van gerechtelijk administratieve aard. De stukken desbetreffende komen in den strafbundel voor, hetgeen niet het geval is met « administratieve briefwisseling ». De aard van den maatregel is een bewijs voor zijn strafrechtelijk karakter. De bewaring der aangeslagen voorwerpen, geschiedt ter Griffie en kosteloos. De bewaring elders geschiedt tegen vergoeding per dag, per week of per maand.

De wet bepaalt uitdrukkelijk dat ze buiten de griffie slechts zal mogen geschieden voor meer dan 8 dagen, dan mits de toestemming van den heer Procureur-Generaal. Zonder toelating is de inbeslaghouding dus onregelmatig, mits nietige toelating is zij niet minder onregelmatig.

Betichten hebben er het grootste belang bij zulks te doen vaststellen.

E. O.

P.S. — Hooger beroep werd aangeteekend tegen het medegedeeld vonnis.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

10e Kamer. — 7 Juni 1935.

Voorzitter: M. De Coster.

Op. Min.: M. P. Bondue, subst. v. d. Proc. des Konings.

Pl.: Mrs Edg. Van Dessel, Edm. Van Dieren en Edg. De Keersmaecker.

VOORAFGAANDE VONNIS VAN KINDERRECHTER. — BERISPING VAN MINDERJARIGE. — VEROORDEELING VAN VADER TOT DE KOSTEN. — NIET NOODZAKELIJK VERANTWOORDELIJK VOOR DE SCHADE. — GEEN INVLOED

OP BURGERLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID. — VERANTWOORDELIJKHEID VAN OUDERS. — ART. 1384, B. W. — FEITEN IN WONING VAN GROOTMOEDER VAN SLACHTOFFER. — SPEELTUIG IN BEREIK VAN KINDEREN. — GEEN SCHULD OF VERZUIM VAN OUDERS VAN DADER. — VOLDOENDE TEGENBEWIJS.

Een vonnis der Kinderrechtbank welk aan den dader van onvrijwillige slagen een berisping toedient en den vader voor de betaling der gerechtskosten aansprakelijk verklaart, heeft niet voor gevolg dat de vader ook tot vergoeding der schade gehouden is. De ouders kunnen bij toepassing van art. 1384 B. W. niet verantwoordelijk gesteld worden voor feiten begaan door hun kind in de woning der grootouders van het slachtoffer wanneer verwondingen werden toegebracht met een speeltuig dat in bereik der kinderen lag.

Door de feiten zelf is het bewijs voldoende geleverd dat er noch schuld noch verzuim was vanwege de ouders van den dader.

F. t/ V. d. W.

Aangezien het geding strekt tot geldelijk vergoeding van het nadeel dat eischer qualitate qua geleden heeft ten gevolge van een ongeluk waarvan hij de verantwoordelijkheid den verweerder toeschrijft;

Aangezien op 6 Januari 1932 het minderjarig kind van den eischer zich bevond in de woning van zijn grootmoeder waar ook zijne moeder aanwezig was, toen de minderjarige zoon van den verweerder het huis binnentrad;

Aangezien bij den schoorsteen, achter het schouw-garnituur, maar niettemin in het bereik van de kinderen, een speelgeweertje lag en daarnaast een zak stopfels dienende tot lading er van;

Aangezien de zoon van verweerder toen 12 jaar oud, dit speelgoed heeft genomen, heeft gevuld en daarna mikkend op den zoon van eischer, een schot heeft gelost met het ongelukkig gevolg dat een oog deerlijk werd getroffen en het zicht daarvan verloren is gegaan;

Aangezien bij vonnis van de kinderrechtbank te Brussel de dader voor deze onvrijwillige slag een berisping heeft opgelopen, terwijl zijne ouders werd aangezegd voortaan beter toezicht op hun zoon uit te oefenen;

Aangezien de vader, ten huidigen dage verweerder, solidair werd verwezen met zijn minderjarig kind in het betalen van de kosten van het strafgeding;

Aangezien uit deze veroordeeling de eischer tracht af te leiden dat de vader insgelijks aansprakelijk kan worden gesteld voor het betalen van de schadevergoeding op voet van art. 1384 van het Burg. Wetboek;

Aangezien eene door den kinderrechtbank uitgesproken veroordeeling geen werkkraft kan hebben op het ontstaan van de burgerlijke verantwoordelijkheid;

Aangezien het vonnis van den kinderrechtbank de schuld van het kind van minder dan 16-jarigen leeftijd in het licht stelt met de uitdrukkelijke bedoeling de verbetering van het kind na te streven, maar geenszins om deze beschermeling van de wet te belasten met de schadelijke gevolgen welke zijn daad heeft te weeg gebracht of om tot staving te dienen van eene vordering tot schadevergoeding zooals dit mogelijk is

met of na de bestraffing van een meer dan zestienjarige door de correctionele rechtbank;

Aangezien bovendien in specie het kind niet heeft gehandeld als aangesteld door zijn vader;

Aangezien de verantwoordelijkheid van de ouders afzonderlijk moet nagegaan worden, dat is buiten de veroordeeling door den gespecialiseerden kinderrechtster met wel omschreven wettelijke doeleinden uitgesproken;

Aangezien de verantwoordelijkheid van de ouders slechts kan berusten op hun eigen schuld, hetzij omdat zij door verzuim in hun opvoedingsplicht slechte neigingen in hun kind hebben laten ontwikkelen, hetzij omdat zij door gebrek aan waakzaamheid over hun kind het feit hebben mogelijk gemaakt;

Aangezien de aldus bepaalde schuld van de ouders wettelijk vermoed wordt door art. 1384 B. W. en het van den verweerder, als vader van den minderjarigen dader die bij hem inwoont toehoort het tegenbewijs van zijne wettelijke schuld voor te leggen;

Aangezien dit tegenbewijs voldoende geleverd is door het getuigenverhoor ter informatie waaruit blijkt dat de dader van het ongeval meermaals in de woning van de grootmoeder van het slachtoffer kwam, wat zij niet toegelaten hadde ware de zoon van verweerder slecht opgevoed geweest of bekwaam eenige schelmert te plegen in haar huis; dat zij hem volgens haar verklaring heel goed kende;

Aangezien ten andere, de gebeurtenissen hebben bewezen dat de verweerder niet te kort is gekomen aan de waakzaamheid die hij, in verband met het feit schuldig was tegenover zijn kind; hetwelk op dat oogenblik verbleef in een deftig gezelschap waar hij niets anders beoogde dan speelgoed te hanteeren;

Maar aangezien het onvoorzichtig was van wege de familie van het slachtoffer, in een kamer waar zoo jeugdige kinderen toegelaten werden een tuig op de schouw te laten liggen dat onder den deknaam van speelgoed alleszins een schadelijk wapen kon worden, vermits het op korten afstand kwetsuren kon veroorzaken;

Aangezien de omstandigheid dat het wapen dan maar gevaarlijk zou worden, wanneer men het rakelings zou gebruiken, geenszins de verantwoordelijkheid van de huisbewoners wegneemt, omdat zij konden voorzien dat het speelgoed door onervaren kinderen zou worden beproefd terwijl zij niet eens de voorzorg hebben genomen de kinderen tegen eene verkeerde hanteering van het wapen op de hoede te zetten;

Aangezien aldus verweerder het bewijs heeft geleverd dat hij niet verantwoordelijk voor het ongeval mag gesteld worden;

Om deze redenen, de Rechtbank :

Gehoord in zijn eensluidend advies den heer Bon-due, substituut van den Procureur des Konings;

Beslissende op tegenspraak;

Zegt den eisch ongegrond, wijst den eischer af, verwijst hem in de kosten, beloopende tot hiertoe voor Mr Cox op 277,50 frank en voor Mr Leruth op 200 fr.

NOTA. — vgl. wat den invloed van de uitspraak van den kinderrechtster betreft met een tegenstrijdige beslissing van de Rechtbank van eersten aanleg te Bergen van 12 Juli 1935, Revue. Ass. Resp. 1935, N° 1904.

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Zetelende in graad van beroep. — 7 Jan. 1936.

Voorzitter : Mr de Baer.

Rechters : MMrs Schilling en Schöller.

Op. Min. : Mr Van Hille.

Pleiter : Mr Spillemaekers.

VERKEER AUTOBUSDIENST. — OPENBARE DIENST. — REGELMATIG VERVOER. — VERHUURING AAN GEEN BEPAALDE PERSOON. — AFZONDERLIJKE KLANTEN

Er bestaat een openbare vervoerdienst wanneer een rijtuig aan geen bepaalden groep personen wordt verhuurd, maar wel aan afzonderlijke klanten die allen zich kunen aanbieden zoodat in feite iedereen klant kan worden en aldus het vervoer als publiek beschouwd moet worden.

Aangezien het beroep regelmatig is geschied;

Aangezien betichte bekend acht reizigers met hunne goederen den 6-7-1935 per autocamion vervoerd te hebben tusschen Boom en de Markt van Lier;

Aangezien betichte verklaart dat behalve zijne klanten niemand plaats in zijn rijtuig mocht nemen;

Aangezien deze omstandigheid niet belet dat dit vervoer onder de toepassing der wet van 21 Maart 1932 valt, dat inderdaad hij zijn rijtuig aan geen bijzondere groep personen verhuurde, maar wel aan afzonderlijke klanten die zich afzonderlijk aan hem aanboden, hetgeen beteekent dat iedereen klant van hem kon worden, en dat diens gevolgde het vervoer als publiek beschouwd moet worden. (Verbr. 6-11-1933 inzake Bury met het advies van den heer Eerste Advokaat-generaal Gesché, Pas. 1934 I 48 Boetstr., Brussel, 3-7-1933 R. W. 34-35, kol. 282).

Aangezien het niets ter zake doet dat geen bijbetaling geëischt werd voor het vervoer van personen, dat inderdaad het niet uit deze omstandigheid volgt dat het vervoer der personen kosteloos geschiedde, door de gevraagde prijs voor het vervoer der goederen recht aan de eigenaars gaf, met hunne goederen in het autorijtuig te rijden, en behelsde dus noodzakelijk de belooning van het personenvervoer evenzooel als van het goederenvervoer (Verbr. 25-9-1933 inzake Stadts Pas. 1933. I. 312);

Aangezien het ook niets terzake doet dat het vervoer per gewone autocamion en niet per autobus zou plaats gevonden hebben daar de wet toepasselijk is op alle openbare diensten voor het vervoer van personen, welke ook de vorm van het rijtuig weze. (Zie aangehaald arrest van 25-9-1933);

Aangezien de feiten ten laste van betichte gelegd genoegzaam bewezen zijn;

Om deze redenen en bij toepassing van art. 7 der wet van 21-3-1932, 40 van het S. W. B. door den Voorzitter aangeduid,

Rechtdoende tegensprekelijk;

Aanvaardt de Rechtbank het beroep, hervormt het bestreden vonis, doende wat de eerste rechter had moeten doen, verwijst betichte tot eene geldboete van 20 fr. welke bij toepassing van art. 1 der wet van 27 December 1928 vermeerderd wordt met 60 dec. per frank derwijze dat die geldboete 140 fr. zal bedragen behulpelijk drij dagen gevang.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

3de Kamer. — 10 Mei 1935

Voorzitter : M. Stappers
 Rechters : MM. Van der Veken en Drijvers.
 Referendaris : M. Noppe L.
 Pleiters : Mters E. Vrints en Van Santen

RECHTSPLEGING IN HANDELSZAKEN. — ONDERVRAGING OVER FEITEN EN VRAAGPUNTEN. — VORM.

Voor de Rechtbanken van Koophandel evengoed als voor de andere Rechtscolleges kan ingevolge artikel 325 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging een ondervraging over feiten en vraagpunten slechts bevolen worden op rekwest de feiten vermeldende.

Van den Broeck t/ Van den Broeck

Aangezien alleen het onderzoek door eenen scheidsrechter-verslaggever nopens het geheel der gemeenschappelijke verhandelingen tusschen partijen gevoerd op voldoende wijze zal kunnen uitmaken welke sommen eigenlijk door verweerders aan aanlegger verschuldigd zijn;

Aangezien de Rechtbank het thans niet wenschelijk acht de persoonlijke verschijning der partijen te bevelen, daar het de Rechtbank aldus toch niet mogelijk zal zijn zelf de afrekening op te stellen van de menigvuldige en ingewikkelde verhandelingen tusschen partijen;

Aangezien een verhoor van partijen onder eed over feiten en vraagpunten ingevolge artikel 325 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, slechts kan bevolen worden op rekwest de feiten vermeldende;

Aangezien zeker getuigenverhoor en zekeren gedingsbeslissenden eed door aanlegger onderscheidenlijk slechts aangevraagd en aan verweerders opgedragen zijnde in meer ondergeschikte orde, het niet behoort daarover thans uitspraak te doen:

Om deze redenen.

.....

 benoemt in hoedanigheid van scheidsrechter-verslaggever.....

WERKRECHTERSRAAD TE BRUGGE

Kamer voor Werklieden. — 22 Juli 1935.

Voorzitter : M. Ramboer.
 Rechtsk. Bijzitter : Mr L. B. Van den Bussche.
 Pleiters : Mrs G. Verougstraete en K. Carton.

WERKRECHTERSRAAD. — RECHTSPLEGING. — GETUIGENVERHOOR. — WRAGING VAN GETUIGE. — GEWRAAKTE GETUIGE NIET GEHOORD. — GETUIGSCHRIFT AFGELEVERD. — BEDOELING ONVERSCHILLIG.

Callaert t/ Campers.

Wanneer voor de werkrechttersraad een getuige gewraakt wordt moet de Raad onmiddellijk uitspraak doen over de waarde der aangewende middelen. De getuige mag slechts gehoord worden als de Raad de wraking verworpen heeft.

De als getuige opgeroepene die een schriftelijke bevestiging gegeven heeft nopens een der punten waarover het getuigenverhoor toegelaten is, wordt juris et de jure vermoed niet meer voldoende vrij te staan om te mogen getuigen en het afleveren van een dergelijk getuigschrift is dus een voldoende grond tot wraking ook al zou het gegeven zijn zonder eenige bedoeling een der partijen ter wille te zijn.

Overwegende dat de aanlegger Callaert verklaart den heer Bruxelman Albert, nijveraars te Ledeberg, te wraken als getuige in de zaak tusschen hem en verweerder Campers.

Dat hij als grond voor deze wraking inroept dat de heer Bruxelman op 29 Juni 1935 een geschreven getuigschrift zou verleend hebben betreffende het voorwerp van het verhoor.

Dat verweerder Campers zich tegen deze wraking verzet en ertegen inbrengt in hoofddorde dat in den zin van artikel 283 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering slechts een uiting van welwillendheid als «getuigschrift» zou kunnen beschouwd worden;

Dat hij verder vraagt dat de getuige eerst zou gehoord worden en dat dan naderhand over de waarde van de wraking zou geoordeeld worden; dat deze kwestie van procedure eerst zal moeten worden opgelost vermits zij de vraag inhoudt of de raad thans reeds over de grond der wraking mag beslissen;

Overwegende dat inderdaad voor de rechtbanken van eersten aanleg deze procedure gevolgd wordt;

Dat deze eigenaardige en niet van gevaar ontblootte wijze van handelen daar voorgeschreven is vermits de getuigen niet onderhoord worden door de rechtbank zelf maar wel door een rechter-commissaris die de bevoegdheid en de rechtsmacht niet bezit om over geschillen nopens wraking te beslissen;

Dat integendeel voor de werkrechttersraden de getuigen door de heele Raad gehoord worden behalve in het uitzonderlijk geval voorzien bij artikel 72 van de wet van 9 Juli 1926;

Dat dan ook iedere tegengeworpen wraking onmiddellijk door den Raad moet beslecht worden vermits de Raad zelf met de noodige rechtsmacht bekleed is;

Dat dit overigens de gewone praktijk is voor de vrederechters; zoowel als voor de werkrechttersraden en zelfs voor de rechtbanken van eersten aanleg in de kortelijk behandelde zaken (Beltjens, Procedure, sub. art. 284, Nr 2, De Leuze: Code de la justice de Paix, d. I, bl. 243);

Dat artikel 284 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering hier dus niet toepasselijk is en de getuige niet mag gehoord worden, indien de wraking gegrond geoordeeld wordt;

Ten gronde over de wraking :

Overwegende dat voor de werkrechttersraden, dezelfde gronden tot wraking gelden als voor de andere rechtbanken en meer in het bijzonder dat die getuige kan gewraakt worden die, voor zijn verklaring een schriftelijk getuigschrift blijkt gegeven te hebben;

Overwegende dat als getuigschrift in deze geldt, ieder schriftelijk relaas dat een formeele uiting bevat

nopens de feiten waarover het verhoor toegestaan werd;

Dat, in het onderhavig geval, de gewraakte getuige inderdaad schriftelijk bevestigd heeft marmer aan den aanlegger geleverd te hebben;

Dat het onverschillig is of hij deze meening geuit heeft met de bedoeling een der partijen ter wille te zijn of den Raad in te lichten over de feiten waarop zijn ondervraging moest dragen;

Dat de wetgever inderdaad deze wrakingsgrond ingesteld heeft omdat de toekomstige getuige, door het geven van een schriftelijk antwoord op de te stellen vragen zijn vrijheid aan banden gelegd heeft, reeds vóór hij in rechte verscheen en zijn eed aflegde; dat het hier een wettelijk vermoeden van verdenking geldt en dit wettelijk vermoeden werkt, zoodra de termen van het geschrift van aard zijn om de vrijheid van den getuige aan banden te leggen;

Overwegende dat dit hier het geval is vermits het getuigschrift een volledig antwoord bevat op minstens een der te stellen vragen;

Om deze redenen, de werkrechtsherraad, kamer der werklieden, na er over beraadslaagd te hebben in de raadkamer, tegensprekelijk beslissende:

Geeft akte aan den aanlegger van zijn wraking van getuige Bruxelman Albert;

Verklaart de wraking gegrond;

Beslist de getuige Bruxelman Albert niet te hooren;

Verwijst de verweerder tot de kosten van dit tusschenvonnissen en tot de taks van de gewraakte getuige;

VERDEGERECHT TE BORGLOON

2 Mei 1934.

Vrederechter : M. Ch. de Borman.

Pleiters : Mrs E. de Schaetzen en R. Romsée.

ERFDIENSTBAARHEID VAN UITZICHT. — STUK MUUR VOOR VENSTER. — RECHTSMISBRUIK.

Het opbouwen van een klein stuk muur voor een uitzicht dat een nabuur op een erf heeft, dient volgens rechtsleer en rechtspraak als een rechtsmisbruik aanzien te worden.

A. Coemans t/ J. Wijnants.

Feiten : Eischer heeft een venster welke uitziet op het erf van verweerder en heeft door verjaring het recht verkregen dit te behouden. Verweerder bouwt vlak voor het venster een klein stuk muur om het uitzicht te beletten.

Vonnissen : Gezien het exploit der inleidende dagvaarding en gehoord de partijen, welke ons in zitting van 18 April laatst den wensch uitdrukken, van, alvorens den grond der zaak te onderzoeken, ter plaatse den echten toestand te gaan erkennen, hetgeen we deden op 21 April, om 11 uur;

Aangezien dit bezoek ons de overtuiging heeft gegeven dat de drie punten der vraag gegrond zijn in feite en in rechte :

1°) Het klein stuk muur door verweerder opgebouwd is voor hem van geen rechtstreeksch nut en lijkt eerder eene overdreven verdediging tegen een meer ingebeeld dan echt bezwaar : noch de leer, noch de hedendaagsche rechtspraak dulden dit.

2°) Het mest van verweerder rust tegen den muur van Coemans. De kuil zal vroeger wat verwijderd gebleven zijn van dien muur; doch, daar zij niet in harde stof werd opgetimmerd, heeft ze zich stilaan vergroot, zoodat het mest tegen den muur rust en dezen beschadigd. Niemand kan in ernst beweren dat deze toestand meer dan dertig jaren duurt; het nadeel is langzaam en geleidelijk geschied en geen enkel getuige zou kunnen bepalen het vertrek- en uitgangspunt van dezen toestand;

3°) Het is blijkbaar dat verweerder het water van zijn erf laat loopen langs een soort metselwerk, onder den afloop der daken en dus op den eigendom van zijn gebuur : in dit alles bewijzen de feiten oneindig meer dan de betwistingen;

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter van het kanton Borgloon, rechtsprekende op tegenspraak en in eerste instantie, gezien de schatting van 't geschil, alle verdere of tegenstrijdige middelen van de hand wijzende, zeggen voor recht, dat de betwiste muur opgebouwd werd zonder nut, en alleen om aan den gebuur een niet betwist recht van zicht en licht te belemmeren;

Veroordeelen verweerder dit stuk muur te doen afbreken, ten minste tot op de hoogte der venster;

Veroordeelen hem insgelijks de noodige werken uit te voeren, opdat voortaan zijn mest niet meer zou rusten op of tegen den eigendom van verzoeker;

Veroordeelen hem eindelijk tot de afbraak op den grond van vragers van de werken, welke hij daar heeft uitgevoerd, ten einde al de waters van zijn erf naar de straat af te leiden;

Verwijzen verweerder tot de kosten van het geding, berekend tot op heden ter somme van 107,75 frank.

NOTA. — Dit vonnis werd op 12 Juli 1935 bekrachtigd door de rechtbank van eersten aanleg te Tongeren.

Zie : Colin et Capitant : *Traité de droit civil*, T. II, p. 382; P. 73, 2. 185, Paris, 2 décembre 1871; Schicks & Vanisterbeek, *Traité Formulaire*, t. II, p. 571.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD !!!

WETGEVING

NIEUWE PROCEDURE IN ZAKE ECHTSCHIEDING

KONINKLIJK BESLUIT VAN 7 FEBRUARI 1936 TOT
WIJZIGING VAN DE RECHTSPLEGING IN ZAKE
ECHTSCHIEDING EN SCHIEDING VAN TAFEL EN BED

VERSLAG AAN DEN KONING.

Sire,

Het ontwerp van besluit dat de regeering de eer heeft aan Uwe Majesteit ter goedkeuring voor te leggen, heeft voor doel sommige moeilijkheden uit den weg te ruimen, die zich voordoen bij de toepassing van enkele bepalingen der wet van 14 December 1935, tot wijziging van de rechtspleging in zake echtschiding en schiding van tafel en bed.

Het ontwerp, dat intusschen het kader en den geest van de door bedoelde wet ingevoerde hervorming eerbiedigt, voert in het wetboek enkele nieuwe regelen in die uitsluitend de rechtspleging betreffen, en niets anders beoogen dan een betere toepassing van de wet van 14 December 1935.

Artikel 1 heeft voor doel een moeilijkheid te verhelpen, waartoe aanleiding gegeven wordt door de toepassing van artikel 240 van het Burgerlijk Wetboek, zooals het bij de wet van 14 December 1935 werd gewijzigd.

Volgens die bepaling neemt de termijn van zes maanden, gedurende welken de toelating tot dagvaarding geschorst zal zijn, een aanvang op den dag waarop beide partijen connadictoire voor den rechter verschenen zijn of moesten verschijnen.

Welnu, bij toepassing van artikel 239 bis, kan de voorzitter de eischende partij die in het buitenland verblijft, vrijstelling verleen van de bij artikel 236 voorgeschreven verschijning in persoon alsmede van de bij artikel 238 voorziene contradictoire verschijning.

Het is dus volstrekt noodzakelijk nader te bepalen dat de termijn tijdens welken de toelating tot dagvaarding geschorst zal zijn, ingaat hetzij te rekenen van het verleen van het bij artikel 238 voorziene bevelschrift om contradictoir te verschijnen, het zij van het bij artikel 239 bis voorziene bevelschrift waarbij vrijstelling verleend wordt.

Luidens het nieuw artikel 241 van het Burgerlijk Wetboek worden de vorderingen tot echtschiding in den gewonen vorm van de burgerlijke rechtsvorderingen behandeld en berecht.

Tengevolge van die bepaling wordt de tusschenkomst van de pleitbezorgers verplichtend in elke vordering tot echtschiding.

De nieuwe regeling geldt zelfs voor de gedingen die bij het van kracht worden van de wet van 14 December 1935 aan den gang waren, aangezien luidens artikel 9, die gedingen moeten worden voortgezet overeenkomstig de voorschriften van de nieuwe wet.

Volgens de vóór de wet van 14 December 1935 geldende leer en rechtspraak, was evenwel de tusschenkomst van de pleitbezorgers in zake echtschiding niet verplichtend. (Brussel, 11 Juni 1927. Pas. 1928.M.85 en de nota; Luik, 9 Juli 1904. Pas. 1905.M.108). In menig arrondissement werden talrijke processen tot echtschiding zonder pleitbezorger gevoerd.

Aan den anderen kant is, krachtens onlangs ingevoerde wetsbepalingen, de tusschenkomst van de pleitbezorgers in verschillende zaken facultatief geworden. (Wet van 5 Aug. 1933 op de tijdelijke herziening en de verbreking van de handelsovereenkomsten, art. 8; Koninklijk besluit n° 63 van 13 Januari 1935, art. 14).

Artikel 2 van het ontwerp steunt op die gegevens. De

tusschenkomst van de pleitbezorgers wordt er door op nieuw facultatief gemaakt, zooals zij, in zake echtschiding, voor de rechtbanken van eersten aanleg, steeds geweest is. Het feit dat hun tusschenkomst niet verplichtend is, belet, dat de er aan verbonden kosten in de begroting geleden worden.

De rechten van de verdediging vergen een dagvaarding op een bepaalden dag en een bepaald uur in al de gevallen waarin de tusschenkomst van de pleitbezorgers niet verplichtend is. Voor de rechtspleging in zake echtschiding, wordt door artikel 2 van het ontwerp daarin voorzien, waar het, in zijn derde alinea, artikel 241 van het Burgerlijk Wetboek aanvult, zonder dat een onderscheid dient gemaakt naar gelang de partijen al dan niet een pleitbezorger hebben gesteld.

De verplichting om de exploit, die niet aan den persoon worden betekend, aan de woonplaats te beteekenen, zou de beteekeningen, zoo zij moeten worden gedaan aan een vrouw die er toe gemachtigd werd de echtelijke woning te verlaten, alle doeltreffendheid doen verliezen.

De vierde alinea van artikel 2 van het ontwerp, waarbij artikel 241 wordt aangevuld, bekrachtigt de rechtspraak volgens welke de beteekeningen betreffende de echtschiding aan de verblijfplaats van de vrouw moeten worden gedaan.

Voortaan zullen al de beteekeningen die, in een echtscheidingsproces aan de vrouw moeten worden gedaan van de indiening van het verzoek af, om het even of zij betrekking hebben op de hoofdvordering of op de daarmee verband houdende voorloopige procedures, aan de door de vrouw gekozen woonplaats moeten geschieden. In geval van keuze van woonplaats, is het te rekenen van de kennisgeving van die keus, dat de beteekeningen aan de gekozen woonplaats moeten gedaan worden.

Dit geldt ook in geval van verandering van woonplaats.

Bij de wet van 14 December 1935 werd het nazicht, door een rechter-verslaggever, van de regelmatigheid der rechtspleging afgeschaft.

De vijfde alinea die aan artikel 241 wordt toegevoegd, bepaalt dat de dossiers vooraf moeten worden neergelegd. Die bepaling vindt haar aanleiding in de afschaffing van het nazicht waartoe de rechter-verslaggever moest overgaan. Op grond van die bepaling zal het mogelijk zijn zich vóór de terechtzitting te vergewissen van de regelmatigheid van de rechtspleging en van de ontvankelijkheid er van. Zoo doende zullen de debatten ten gronde die, in zake echtschiding, nooit zonder bitterheid zijn, vermeden worden in de talrijke gevallen waarin de rechtspleging onregelmatig was.

Bij artikel 3 van het ontwerp wordt de eerste alinea van artikel 247 van het Burgerlijk Wetboek ingetrokken en wordt te tekst die de tweede alinea van dat artikel uitmaakt, gewijzigd.

De intrekking van de eerste alinea van artikel 247 is het gevolg van de onmogelijkheid om artikel 156 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering in echtscheidingszaken toe te passen.

De wijziging van den tekst van de vroegere tweede alinea van artikel 247 heeft voor doel de kosten van een nuttelooze rechtspleging te voorkomen.

Volgens artikel 247, moest een verzoek bij den voorzitter worden ingediend wanneer de beteekening van het verstekvonnis niet aan den persoon werd gedaan; maar de tekst bepaalde niet nader welke voorzitter bevoegd zou zijn.

Voortaan zal het vonnis zelf de bekendmaking kunnen gelasten ingeval de betekening niet aan de personen zou zijn gedaan. De afkondiging zal facultatief zijn, zooals in het geval van artikel 242. Zulks is des te meer geboden dat, wanneer het behoefden geldt, geen doeltreffende rechtbaarheid mogelijk is, aangezien alleen het Belgisch Staatsblad er toe kan verplicht worden kosteloos berichten op te nemen.

* * *

Door het feit dat de bij artikel 247 voorziene bekendmaking niet verplichtend is, was een wijziging van artikel 248 noodig. Daarvoor zorgt artikel 4 van het ontwerp. De voorgestelde tekst voorziet dat de termijn om tegen het verstekvonnis in verzet te komen, een duur van een maand zal hebben te rekenen van de aan den persoon gedane betekening; indien de betekening niet aan den persoon werd gedaan zal de termijn om in verzet te komen een duur van twee maanden te rekenen van de betekening of, indien een bekendmaking werd gelast, te rekenen van de laatste acte van afkondiging, bedragen.

* * *

Bij artikel 5 van het ontwerp worden de artikelen 252 en 258 van het Burgerlijk Wetboek ingetrokken.

Artikel 252 voorziet tweeërlei verplichting: het vonnis dat het verhoor gelast, moet de namen vermelden van de getuigen die daarbij zullen worden gehoord en den rechter benoemen, ten overstaan van wien het getuigenverhoor zal plaats hebben.

Die bepaling vervalt in de eerste plaats op grond van het nieuwe artikel 241 dat de rechtspleging inzake gemeene recht toepast op den eisch tot echtscheiding.

De verplichting, den rechter te benoemen ten overstaan van wien het getuigenverhoor zal plaats hebben, wordt voorzien bij artikel 255 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Aan den anderen kant heeft de wet van 14 December 1935 de bepaling ingetrokken die vervat was in artikel 249 van het Burgerlijk Wetboek en waarbij partijen verplicht werden de getuigen op de terechtzitting in het openbaar aan te wijzen. Ten gevolge van het intrekken van die bepaling vervalt ook de bij artikel 252 voorziene verplichting om in het vonnis, waarbij het getuigenverhoor werd gelast, de namen van de getuigen die er zullen verhoord worden, te vermelden.

* * *

Artikel 97 van de Grondwet maakt den laatsten zin van artikel 258 overbodig.

Het tweede gedeelte van artikel 258 vervalt, aan den eenen kant op grond van de intrekking der in artikel 264 omschreven bepaling welke den echtgenoot, die het vonnis waarbij de echtscheiding werd toegestaan bekomen had, verplichtte zich, binnen den termijn van twee maanden, bij den ambtenaar van den burgerlijken stand aan te melden om de echtscheiding te doen uitspreken en, aan den anderen kant, op grond van artikel 5 der wet van 14 December 1935 waarbij artikel 264 vervangen wordt door een nieuwe bepaling krachtens welke de echtgenoot die een vonnis heeft bekomen, waardoor de echtscheiding wordt toegestaan, verplicht is bedoeld vonnis aan den ambtenaar van den burgerlijken stand te betekenen, opdat deze het op de registers zou overschrijven.

Het valt dus niet te betwijfelen dat, in den geest van den wetgever, de formaliteit der overschrijving van het vonnis of het arrest waarbij de echtscheiding wordt toegestaan, voortaan in de plaats treedt van de formaliteit der uitspraak van de echtscheiding door den ambtenaar van den burgerlijken stand.

Zooals tijdens de werking van de in het vroeger artikel 264 vervatte bepaling, beperkt de rechter er zich toe de echtscheiding toe te staan; hij spreekt de echtscheiding niet uit.

De termen zelf van artikel 264: « vonnis... waarbij de echtscheiding toegestaan wordt » en aan den anderen kant de vervallenverklaring die, volgens het nieuw artikel 266, intreedt ten opzichte van den echtgenoot, eischende partij,

die den termijn van twee maanden zal hebben laten verlopen zonder de betekening te doen aan den bevoegden ambtenaar van den burgerlijken stand, laten hieromtrent geen twijfel over.

Overigens heeft de overschrijving in de registers van den burgerlijken stand, op andere gebieden, even belangrijke gevolgen als die welke, in zake echtscheiding, bij de wet van 14 December 1935 zijn voorzien.

Inzake nationaliteit onder meer, heeft de door de Kamers goedgekeurde en door den Koning bekrachtigde akte van naturalisatie geen gevolg tenzij te rekenen van de overschrijving er van op de registers van den burgerlijken stand (art. 17 van de samengeschatte wetten).

Evenzoo heeft de nationaliteitskeuze geen uitwerking dan te rekenen van de overschrijving, op de registers van den burgerlijken stand, van de rechterlijke beslissing van erkenning (art. 10 van de samengeschatte wetten).

Ten slotte worden bij artikel 259 van het Burgerlijk Wetboek, aan de overschrijving van de akte van aanneming en van de vermelding van het arrest van het Hof zoodanige gevolgen gehecht dat het arrest van aanneming, bij gebreke van die overschrijving, als ongedaan wordt beschouwd (Cass. Fr. 21 Januari 1913. Pas. 1913.IV.63).

* * *

Artikel 6 van het ontwerp, zonder daarom artikel 5 van de wet van 14 December 1935 grondig te wijzigen, brengt aan artikel 264 twee wijzigingen toe, die uitsluitend op de rechtspleging betrekking hebben.

a) Op grond van artikel 6 wordt de ambtenaar van den burgerlijken stand van de plaats waar de echtgenooten, op het oogenblik waarop de eisch werd ingesteld, hun woonplaats hadden, bevoegd verklaard om over te gaan tot de overschrijving van het vonnis waarbij de echtscheiding wordt toegestaan.

Bij die bepaling wil de regeering aan den ambtenaar van den burgerlijken stand die, onder de werking van het Burgerlijk Wetboek, bevoegd was om de echtscheiding uit te spreken, de bevoegdheid verlenen om de formaliteit van de overschrijving te vervullen. Op dat gebied heeft de regeering zich laten leiden door het arrest van het Hof van Verbreking dd. 20 Maart 1905 (Pas. 1905.I.162).

De voorgestelde tekst, door den ambtenaar van den burgerlijken stand van de plaats waar de echtgenooten, op het oogenblik van het instellen van het geding, hun woonplaats hadden, in de plaats te stellen van den ambtenaar van den burgerlijken stand van de plaats waar het huwelijk werd voltrokken, verhelpt bovendien de moeilijkheid welke de toepassing van den huidige tekst oplevert wanneer het huwelijk in het buitenland werd voltrokken.

Zooals geëischt wordt door het thans van kracht zijnde art. 264, wordt van het vonnis of van het arrest melding gemaakt in den rand van de huwelijksakte, zoo deze akte in België werd opgemaakt of overgeschreven. Deze formaliteit is van zuiver administratieve aard; de weglating ervan heeft geen betekenis wat betreft de gevolgen die voortvloeien uit de overschrijving.

b) De tweede wijziging die aan artikel 264 werd voorgesteld, verplicht den echtgenoot die het vonnis heeft bekomen, niet alleen dat vonnis te betekenen aan den bevoegden ambtenaar van den burgerlijken stand, maar ook het exploit van betekening aan te zeggen aan de partij tegen welke de echtscheiding werd verkregen.

* * *

Artikel 7 van het ontwerp heeft voor doel artikel 268 van het Burgerlijk Wetboek te wijzigen ten einde de bevoegdheid van den voorzitter van de rechtbank, in zake voorloopige maatregelen betreffende de echtscheiding, in overeenstemming te brengen met de macht welke hem bij artikel 214j is toegekend.

Staande het huwelijk regelt de voorzitter op rekwest, krachtens artikel 214j al de voorloopige maatregelen welke door het belang van de echtgenooten en van de kinderen worden geëischt.

Er bestaat geen reden meer om, zooals gebeurde bij artikel 268, aan de rechtbank de kennisneming van de provisioneele maatregelen inzake echtscheiding voor te behouden.

De nieuwe bepaling zal een ontlasting van de met de echtscheiding belaste kamers ten gevolge hebben doordien hun de behandeling van het meerendeel van de voorloopige maatregelen wordt ontnomen.

Het nieuw artikel 268 staat, zoomin als artikel 214j, de bevoegdheid van de rechtbank om over de voorloopige maatregelen te beslissen, in den weg; maar dat artikel verleent aan de kamer die van een voorloopigen eisch kennis kreeg, de bevoegdheid om partijen naar den voorzitter in kortgeding te verwijzen.

De nieuwe tekst zal den rechter in kortgeding toelaten, zowel ten aanzien van de goederen als van den persoon van een partij of van de gemeenschappelijke kinderen, al de maatregelen te gelasten die ten gevolge van het in gebreke blijven van de andere partij zouden geboden zijn. Zoo zal de rechter in kortgeding al de noodige maatregelen kunnen nemen om het eigen bezit van de vrouw en haar rechten op de gemeenschap, die door het beheer van den echtgenoot in gevaar zouden worden gebracht, te vrijwaren, b.v. door de benoeming van een sequester, zonder dat de vrouw er toe zou verplicht zijn een vordering tot scheiding van goederen, gelijktijdig met de vordering tot echtscheiding, in te stellen.

De spoed, dien noodzakelijkerwijze het nemen van elken voorloopigen maatregel eischt, volstaat om de tusschenkomst van den rechter in kortgeding te wettigen. Hiervan zal in de bevelschriften geen melding moeten worden gemaakt.

De nieuwe algemeene tekst zal den rechter in kortgeding toelaten de vrouw een verblijfplaats aan te wijzen; hij verplicht er hem echter niet toe. Uit de ervaring is gebleken dat, in een groot aantal gevallen, die bepaling een doode letter is gebleven, daar de rechtbank zich er bij moet beperken de vrouw te verzoeken zich een behoorlijke verblijfplaats te kiezen.

De vordering tot het bekomen van voorloopige maatregelen is onafhankelijk van de vordering tot echtscheiding. Daarom is het dat de bevoegdheid van den voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg, zitting houdende in kortgeding, zich zal kunnen doen gelden in elken stand van het geding, vanaf de nederlegging van het verzoek tot aan de afwijzing van de voorzetting in verbreking.

De rechter in kortgeding is een orgaan van de rechtbank. Daarom is het dat de eischer, door een enkel exploit, inzake echtscheiding voor de rechtbank en voor de voorloopige maatregelen ten overstaan van den rechter in kortgeding zal kunnen dagvaarden. Evenzoo zullen de partijen, in voorkomend geval, bij akte van pleitbezorger tot pleitbezorger, voor den rechter in kortgeding kunnen dagvaarden.

* * *

Artikel 8 van het ontwerp maakt de nieuwe bepalingen van toepassing op de hangende rechtsgedingen.

* * *

Artikel 9 heeft betrekking op de overgangsbepalingen.

Daar de interpretatie die aan artikel 9 der wet van 14 December 1935 werd gegeven, moeilijkheden heeft meegebracht, bepaalt het ontwerp nauwkeurig dat de echtscheidingen, toegestaan bij een vóór het van kracht worden van het tegenwoordig besluit gewezen vonnis of arrest, door den ambtenaar van den burgerlijken stand overeenkomstig het oude artikel 264 van het Burgerlijk Wetboek worden uitgesproken en van de bij het nieuwe artikel 264 voorgeschreven formaliteiten worden ontslagen.

De tweede overgangsbepaling stelt de vóór het van kracht worden van het besluit bij verstek gewezen vonnissen of arresten vrij van de bekendmaking die bij het nieuwe artikel 247 wordt voorgeschreven.

Het zou onlogisch geweest zijn, terwijl het tegenwoordig besluit de bekendmaking, welke door de wet van 14 De-

cember 1935 verplichtend was gemaakt, nu vrij laat, de wijze van verplichte bekendmaking alleen te behouden voor de vonnissen, die sinds het van kracht worden van de wet van 14 December 1935 tot het van kracht worden van het tegenwoordig besluit, werden gewezen.

De afschaffing van de bekendmaking heeft aan den anderen kant voor gevolg, het begin van den termijn om in verzet te komen te verleggen, wanneer die termijn sedert de laatste akte van bekendmaking loopt.

KONINKLIJK BESLUIT

Leopold III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet van 31 Juli 1934, verlengd en aangevuld door de wetten van 7 December 1934, 15 en 30 Maart 1935, waarbij aan den Koning bepaalde machten worden toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering der openbare lasten;

Gelet op nr IVbis van het artikel 1 dezer wet;

Op de voordracht van Onze Ministers, die er in den Raad over beraadslaagd hebben,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. In de 3de alinea van artikel 240 van het Burgerlijk Wetboek worden de woorden «gaat in op den dag waarop beide partijen contradictoir vóór den rechter verschenen zijn of moesten verschijnen» vervangen door de woorden «volgens de gevallen te rekenen van het bij artikel 238 voorziene bevelschrift of van het bij artikel 239bis voorziene bevelschrift van vrijstelling».

Art. 2. Artikel 241 van het Burgerlijk Wetboek wordt door de volgende bepalingen aangevuld:

«De tusschenkomst van de pleitbezorgers is vrij; de kosten van hun tusschenkomst worden niet begroot.

»Op de dagvaarding vóór de rechtbank, worden de kamer vóór dewelke de zaak opgeroepen zal worden, als ook dag en uur voor de verschijning aangeduid.

»Wanneer de vrouw, eischeres of verweerster, in de vordering tot echtscheiding woonplaats gekozen heeft, worden de beteekeningen aan deze woonplaats gedaan.

»De dossiers worden ten minste acht dagen vóór de terechtzitting die voor de pleidooien is vastgesteld, ter griffie neergelegd».

Art. 3. Artikel 247 van het Burgerlijk Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen:

«Wanneer een vonnis of arrest wegens niet verschijning bij verstek gewezen is, kan de rechtbank of het Hof gelasten dat, indien de beteekening niet aan den persoon werd gedaan, het vonnis of het arrest, bij uittreksel in één of meer bladen bekendgemaakt zal worden, en zulks in de door de rechtbank of het Hof vast te stellen termen. De bekendmaking vermeldt den duur der termijnen van verzet».

Art. 4. Artikel 248 van het Burgerlijk Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen:

«De termijn om in verzet te komen tegen het bij verstek gewezen vonnis heeft een duur van één maand met ingang van de beteekening aan den jersoon gedaan; indien de beteekening niet aan den persoon werd gedaan, zal de termijn van verzet een duur hebben van twee maanden te rekenen van de beteekening of, zoo een bekendmaking gelast is geworden, te rekenen van de laatste akte tot bekendmaking».

Art. 5. De artikelen 252 en 258 van het Burgerlijk Wetboek zijn opgeheven.

Art. 6. Artikel 264 van het Burgerlijk Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen:

«Krachtens elk, in hoogsten aanleg gewezen of in

kracht van gewijsde gegaan vonnis, waarbij de echtscheiding toegestaan wordt, is de echtgenoot, die het bekomen heeft, gehouden binnen twee maand dit vonnis te beteekenen aan den ambtenaar van den burgerlijken stand de plaats waar de echtgenooten hun woonplaats hadden op het oogenblik dat de vordering werd ingesteld. Van het exploit van beteekening wordt aan de partij, tegen welke de echtscheiding bekomen is, kennis gegeven. De ambtenaar van den burgerlijken stand schrijft het vonnis in zijn registers over; er wordt melding van gemaakt op den rand van de nuwelijksakte, zoo deze akte in België werd overgemaakt of overgeschreven.»

Art. 7. Artikel 268 van het Burgerlijk Wetboek wordt door de volgende bepaling vervangen:

«De voorzitter, uitspraak doende in kortgeding, is in elken stand van het geding bevoegd tot het nemen van de voorloopige maatregelen betreffende den persoon en de goederen, zoowel van de partijen als van de gemeenschappelijke kinderen.»

Art. 8. Het tegenwoordig besluit is toepasselijk op de hangende rechtsgedingen. Het wordt van kracht den dag na zijn bekendmaking in het Staatsblad.

OVERGANGSBEPALING

Art. 9. De echtscheidingen, toegestaan bij een vóór het van kracht worden van het tegenwoordig besluit gewezen vonnis of arrest, worden door den ambtenaar van den burgerlijken stand, overeenkomstig het oud artikel 264 van het Burgerlijk Wetboek, uitgesproken, en zijn ontslagen van de formaliteiten welke bij het nieuw artikel 264 voorgeschreven zijn.

De vóór het van kracht worden van het tegenwoordig besluit bij verstek gewezen vonnissen of arresten zijn vrijgesteld van de bij het nieuw artikel 247 van het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven bekendmaking, zelfs wanneer deze bekendmaking reeds door den voorzitter elast was geworden. De termijn om tegen bedoelde bij verstek gewezen vonnissen of arresten in verzet te komen, heeft een duur van twee maanden met ingang van de beteekening, indien deze aan de woonplaats is gedaan.

Gegeven, te Brussel, den 7 Februari 1936.
(Staatsblad, 9 Februari 1936).

UIT DE PERS

NEDERLANDSCHE BELANGSTELLING VOOR HET VLAAMSCH RECHTSLEVEN

Het is ons een genoegen aan onze lezers den tekst te kunnen mededeelen van de bespreking over het werk van Mr. René Victor, «Een eeuw Vlaamsch Rechtsleven», die verscheen in het nummer van 8 Februari van het Nederlandsch Juristenblad, en waarin Prof. van Oven, der Universiteit van Leiden, een warme belangstelling toont voor het juridisch leven in Vlaanderen.

* * *

Dit boek verdient in hooge mate de belangstelling van den Nederlandschen jurist. Het is een boeiend betoog, geschreven in een voortreffelijk Nederlandsch, dat — ondanks het ontbreken van purisme — toch door z'n vermijding van bij ons zeer gebruikelijke Fransche woorden en de hieruit voortvloeiende veelvuldigheid van weinig courante Nederlandsche termen, ons zeer aangenaam aandoet. Het is bovendien met groote warmte des gemoeds geschreven, ook in een uitermate smaakvol uiterlijk kleed gestoken, zoo dat het een genoegen is den schrijver te volgen in zijn beschrijving van dezen eeuw-ouden strijd, dien onze Belgische taalgenooten hebben moeten doorstaan voor hun aanspraken op berechting in eigen taal en voor het vormen van een eigen Vlaamsch juridisch leven. Zooals van zelf spreekt, ziet de schrijver dien strijd als een deel van het groote geheel: de worsteling van Vlaanderen om een eigen

cultureel leven, aanknopen aan de herinneringen uit een roemrijk verleden. Vandaar ook, dat hij de geschiedenis van het Vlaamsche rechtsleven veel verder dan een eeuw terug ophaalt, t.w. de groote Vlaamsche juristen der 15e en 16e eeuw in herinnering brengt om dan, na de volledige verfransching in den «Franschen tijd», in bijzonderheden de negentiende eeuw te beschrijven: de anti-Hollandsche stemming in de eerste decennien tijdens en na de vereeniging met ons land, het nimmer geheel verstomd verzet daartegen, de herleving van den Vlaamschen geest in, om en bij 1840, en dan de hardnekkige worsteling om gelijke rechten, die, ondanks de schijnbare overmacht van de tegenpartij, stap voor stap de verwezenlijking van het ideaal nader brengt.

't Zijn België's democratische instellingen geweest, welke die worsteling en de successen mogelijk maakten: de openbare meening wordt wakker gemaakt, een wettelijke maatregel afgedwongen; haar uitvoering wordt gesaboteerd en opnieuw komt de openbare meening in het geweer om weer een nieuwen maatregel af te dwingen. Zoo vordert men, eerst voor het strafrecht en strafproces, dan ook voor het privaatrecht. Het standpunt der tegenpartij is voor ons — Nederlanders — eenvoudigweg belachelijk: 't is, dat onze taal onbekwaam zou zijn als voertuig voor juridische begripsvorming en betoog. Wellicht waren en zijn zij, die het meenen, te goeder trouw: zij kennen immers geen Nederlandsch, kunnen dus ook niet toelaten dat er in die onbekende taal voor hun magistraten en tegenover eveneens Nederlandsch niet kennende tegenpleiters wordt geprocedeerd, zoo men dezen niet dwingt het te leeren. Maar dat wil men juist niet, omdat het standen-vooordeel de meening te vast heeft doen wortelen, dat Nederlandsch een grof instrument voor gedachtenoverbrenging is, goed voor het lagere volk, maar niet voor lieden van hoogere cultuur. Daarom ook was het noodig voor de taalstrijders, dat zij het tegendeel bewezen, door een Nederlandsche rechtswetenschap in België in 't leven te roepen, maar dat juist werd weer bemoeilijkt door het ontbreken van Nederlandsch rechtsgeleerd onderwijs. Hoe de Vlaamsche juristen dien vicieuze cirkel doorbroken hebben, door het schrijven van boeken, vertalen van wetten, voorts door het afdwingen van academische leerstoelen, dat alles leest men hier en men leeft de fasen van den strijd met de auteur mee, dank zij de geestdrift waarvan hij zelf is beziel. Misschien is er wel eens iets te veel «adoration mutuelle» onder de combattanten geweest en zal niet elk werk van de Vlaamsche rechtsgeleerden zoo voortreffelijk zijn als de schrijver het voorstelt, maar mocht dit zoo zijn, men begrijpt die geesteshouding in deze omstandigheden; zonder haar zou men zeker niet zoo ver gekomen zijn.

Toen het werk in vollen gang was, kwam de oorlog den opbouw wreed verstoren. De «bezettende macht» gaf een rechtsfaculteit aan de Gentsche Hoogeschool, maar zooals van zelf spreekt, bracht dit de verdrijving der faculteit, toen het vrede werd, een schadepost. «Wel heeft — aldus de schrijver — deze zoo gruwelijke en tevens zoo heldhaftige periode diepe wonden geslagen in de Vlaamsche rechtswereld! «Vijandelijke kampen», «broederveeten» volgen op dit tijdperk en tegenover het «ongenadig offensief tegen al wat Vlaamsch was» durven vele oude getrouwen niet meer uitkomen voor hun Vlaamsche overtuiging. Maar hoe ook deze crisis weer overwonnen wordt en dus wat er in de laatste jaren is bereikt, wordt in het laatste gedeelte van het boek beschreven: de vervlaamsching van Gent's universiteit, de nieuwe bloei der Vlaamsche rechtswetenschap, en eindelijk de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in de gerechtszaken. Met deze laatste is dan de «vervlaamsching van het gerecht» verwezenlijkt geworden. Al zijn er overgangsmatregelen en al is men niet voldaan over de regeling der Brusselsche agglomeratie, toch is van 15 September 1935 «alle geschreven proceduur in het Vlaamsche land uitsluitend Nederlandsch» en over vijf jaar zullen alle advocaten,

die na 1930 afstudeerden, alleen maar in onze taal mogen pleiten.

Wij hebben den inhoud van dit boek ietwat uitvoerig vermeld, omdat wij meenen dat velen onzer juristen niet voldoende bekend zijn met het groote werk, door onze Belgische taalgenooten tot stand gebracht, een werk dat niet alleen recht heeft op onze bewondering, maar dat, daar het den strijd voor het Nederlandsch betrof, toch eigenlijk ook ons raakt. Die minachting voor onze taal treft ook ons volk, onze cultuur, is voor ons niet alleen — zooals gezegd — belachelijk maar ook pijnlijk. Het spreekt dus wel van zelf, dat wij meelevens met wat daar ginds gebeurt en dat wij op contact met deze Vlaamsche juristen zeer gesteld zijn. Dit contact trouwens is gevonden: op de vergaderingen onzer Nederlandsche Juristen Vereeniging verschijnen elk jaar Vlamingen en Nederlanders wonen de Vlaamsch congressen bij: onze rechtsliteratuur wordt daar gelezen, de Vlaamsche wordt geregeld in dit blad vermeld en aangekondigd. Ons dunkt, bij dit contact kunnen wij beiden winnen; zij kunnen van onze oudere eigen juridische cultuur profiteeren, wij vinden bij hen een jonge frischheid, die wij hun wel eens benijden. Moger zij deze behouden wanneer zij niet meer te strijden zullen hebben en mogen zij, evenals wij, en te samen met ons, een eigen gemeenschap van Nederlandsch denkende en schrijvende juristen blijven, van eigen aard en onafhankelijk van dien der aan ons beider landen grenzende groote Fransche en ook... Duitsche juridische wereld.

MAGISTRATEN EN TAALWETTEN

Onderstaand artikel verscheen in het weekblad «Nieuw Vlaanderen», van 11 Januari l.l., van de hand van Mr Edg. Van Dessel, onder bovenstaanden titel

* * *

Men verkeert algemeen in de meening dat de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken een regeling voorziet voor alle handelingen der rechtsmacht zoowel bestuurlijke als zuiver rechterlijke. Er moet een klaar onderscheid gemaakt worden tusschen het gebruik der talen in betwiste zaken en akten der willige rechtsmacht enerzijds en in louter bestuurlijke aangelegenheden der rechtsmacht anderzijds. De wet op het gebruik der talen in gerechtszaken voorziet alleen een regeling voor de betwiste zaken (b.v. vonnissen en arresten) en de willige rechtspeging (b.v. familieraden); wat het gebruik der talen betreft in de bestuurlijke zaken der rechtsmacht: de briefwisseling der griffies, het briefpapier, de omslagen, de opschriften op gerechtsgebouwen en zalen, de mededeelingen aan het publiek, werd door deze wet niets voorzien. Op talrijke griffies en op heel wat gerechtshoven en vrederechten in het Vlaamsche land gaat de oude slenter zijn gang. Zakenbriefwisseling wordt in het Fransch gevoerd tusschen sommige griffies en magistraten. Hier zijn de briefomslagen en alle drukwerken tweetalig met het Nederlandsch vooraan, elders tweetalig met het Fransch vooraan en meer dan men zou verwachten eentalig Fransch. De opschriften zijn bijna overal tweetalig gebleven of werden zelfs na het bekend maken der wet nog tweetalig vernieuwd. Op het Justitiepaleis te Gent werden na den heropbouw alle opschriften uitsluitend in het Nederlandsch gesteld in 1932. Enkele weken nadien werden ze onder een kalklaagje gelegd, hier en daar prijkt er nog een dat aan de stelselmatische verwoesting ontsnapte. De ruimten voor deze opschriften zijn maagdelijk blank gebleven wat me doet veronderstellen dat men niet goed weet of wil weten in welke taal die opschriften moeten gesteld worden. Er is immers de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken die uitdrukkelijk art. 1 voorziet dat ze toepasselijk is op de parketten en in het verslag namens de middenafdeeling (Kamer van Volksvertegenwoordigers, zittingsjaar 1931-1932. N° 67, bl. 5) lezen we: «Het bestuurlijk leven van het gerecht of van het openbaar onderwijs, de handelingen van bestuurlijken aard gesteld door de rechterlijke

of schooloverheden, zijn klaarblijkelijk onderworpen aan de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken...». Hieraan hebben tal van magistraten zich niet gestoord, en nu nog ontmoet men slimmerds die zeggen: de wet van 15 Juni '35 verplicht ons in het Nederlandsch te vonnissen, doch geen bepaling dezer wet kan ingeroepen worden om opschriften, mededeelingen, briefpapier, enz. verplichtend eentalig Nederlandsch te maken. Op het Gentsch Justitiepaleis heeft men gebruik gemaakt van de verlofstijl om niettegenstaande de wet van 28 Juni 1932, voor 15 September vlug een groote tabel aan te brengen in de ingangshallie waarop alle aanwijzingen tweetalig zijn. Komt er protest dan zegt men aan hoogerhand: «het is niet in orde doch bij de eerstkomende vernieuwing (in het jaar 2000?) zal er voor gezorgd worden dat de wet toegepast wordt». Er werd natuurlijk voor gezorgd dat de tabel in zeer duurzaam materiaal gemaakt werd en door glas wordt beschermd.

Te Gent werd als volgt geredeneerd: «de wet van 15 Juni '35 op het gebruik der talen in gerechtszaken wordt van kracht op 15 September '35; voor dien datum moet de daad worden gesteld die na den 15 September al te onzinnig zou lijken; komt er kritiek los dan staat men voor een voldongen feit en de tweetalige stempel blijft er voor een onafzienbaar aantal jaren op staan». Aan de bestuurlijke tafel heeft men niet gedacht of wil men niet denken. Op het gerechtshof te Antwerpen werden de opschriften die sedert de wet van 28 Juni 1932 moesten vernieuwd worden opeenvolgend: eentalig Nederlandsch, opnieuw tweetalig, thans voor een groot deel eentalig Nederlandsch met hier en daar nog een tweetalig opschrift. De lijst der samenstelling van de kamers van het Hof van Verbreking was na 1932 en is voor het rechterlijk jaar 1935-'36 eentalig Fransch; dezelfde lijst voor de Hoven van Beroep te Gent en te Brussel waren en zijn nog eentalig Fransch, de mooie redevoering van den heer Procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Brussel over de wet van 15 Juni 1935 ten spijt. Men voelt het onbetwistbaar dat heel wat magistraten de taalwetten maar toepassen voor zooveel ze er door de partijen toe gedwongen zijn of voor zooveel de handelingen die tegen de taalwetten worden gesteld, nietig worden geacht; doch waar de onmiddellijke automatische sanktie ontbreekt, waar geen geding wordt gevoerd onder toezicht der partijen zoekt men naar een achterpoortje. Ze meenen het gevonden te hebben in het ontbreken van een wettekst, doch ze hebben het verkeerd voor; er is wel een achterpoortje maar het ligt in het gebrek aan sankties. Laat de wetgever dus strafbepalingen invoeren om de Belgische magistraten tot naleving der taalwetten te dwingen.

Edg. Van Dessel.

MEDEDEELINGEN

BOND DER VLAAMSCH RECHTSGELEERDEN

Op Zaterdag, 8 Februari l.l., vergaderde te Brussel de Raad van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden.

Op de dagorde stond de organisatie van het aanstaande rechtskundig congres, dat in de maand April te Leuven zal gehouden worden. Er werd beslist in twee afdeelingen te vergaderen en o. a. aan de dagorde te stellen «De invloed op het recht van de nieuwe strekkingen in de economie», alsook «de te brengen wijzigingen aan het systeem van sociaal verweer». Vooraanstaande juristen zijn verzocht geworden over deze belangrijke onderwerpen een preadvies op te stellen. Het congres belooft dan ook buitengewoon belangwekkend te worden.

De preadviezen zullen voorafgaandelijk in het Rechtkundig Weekblad volledig gepubliceerd worden.

De raad is daarna overgegaan tot de hernieuwing van het bestuur. Prof. Mr. Van Dievoet werd tot voorzitter aangesteld; Mrs Jules Franck en René Victor tot ondervoorzitters; terwijl de verkiezing van de secretarissen verdaagd werd tot het aanstaande rechtskundig congres.

Nadien werden nog enkele punten van practischen aard behandeld, namelijk de actie van den Bond in zake benoemingen in de magistratuur. Er werd beslist dat een voortdurende waakzaamheid over de benoemingen diende gehouden te worden en dat er bij de regeering diende op aangedrongen opdat enkel volledig Vlaamschvoelende magistraten zouden benoemd worden bij de Rechtbanken van het Vlaamsche land.

MINNELIJKE SCHIKKING IN STRAFZAKEN

Wij deelen hieronder een belangrijken omzendbrief mede, uitgaande van het Ministerie van Financiën, met een interessant verslag van den Heer Procureur-Generaal Hayoit de Termicourt, betreffende de juridische aard van de betaling die gebeurt in geval van minnelijke schikking in strafzaken, rechtspleging ingesteld door artikel 4 van het wets-besluit van 10 Januari 1935.

* * *

Brussel, den 29n Januari 1936.

Omzendbrief nr 3.

Mijnheer de Directeur,

Ik heb aan den Heer Minister van Justitie de kwestie onderworpen of de som, betaald door eenen overtreder om de publieke vordering te doen vervallen volgens de rechtspleging van minnelijke schikking, ingesteld door artikel 4 van het wetsbesluit van 10 Januari 1935 (omz. nr 1995), kan beschouwd worden als eene boete, die in zekere bijzondere gevallen, geheel of gedeeltelijk aan derden kan toegekend worden. (Raadpl. omz. nr 772.)

Er blijkt uit het verslag van den Heer Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep van Brussel, van 26 October 1935, goedgekeurd door den Heer Minister van Justitie, en als bijlage aan dezen omzendbrief gehecht, dat de opbrengst der minnelijke schikking geenszins kan gelijkgesteld worden met eene door den rechter uitgesproken boete, en dat zij in alle geval voor het geheel aan de Schatkist moet verworven blijven.

Namens den Minister :

De Directeur-Generaal,

H. DE DUYTSCHAEVER.

AFSCHRIFT

Brussel, den 26n October 1935.

Mijnheer de Minister,

(Justitie, Brussel).

Door uwen dienstbrief 5° Alg. Dir. nr 941 L., van 16 Augustus 1935, hebt gij mij wel willen verzoeken U mijne meening te laten kennen nopens de kwestie of het past, wanneer de rechtspleging van minnelijke schikking, ingesteld door het Koninklijk Besluit nr 59 van 10 Januari 1935, toegepast wordt, het bedrag der minnelijke schikking als eene boete te aanzien met het oog op de toepassing der van kracht zijnde bepalingen, die, in zekere gevallen, bijzondere, de opbrengst der boete geheel of gedeeltelijk aan derden toekennen. Zeker is het, dat de boete een heel ander bgrp is dan dit van het bedrag der minnelijke schikking, die gemachtigd is door het Koninklijk Besluit van 10 Januari 1935. De boete is uiteraard eene straf; als dusdanig wordt zij door den rechter uitgesproken, 't is te zeggen door hem of door hen die door de wet de macht hebben om te vonnissen. Zij wordt toegepast, opgelegd aan dengene die plichtig **gevonnisd** is. De minnelijke schikking echter is eigenlijk eene bijzondere wijze van delging der openbare vordering; zij verhindert, dat de openbare vordering uitgeoefend worde; zij belet dat een vonnis van schuld

tot stand kome. Zij wordt voorgesteld aan dengene die plichtig vermoed is; hij aanvaardt of verstoot ze naar welgevallen. De aanvaarding en de uitvoering der minnelijke schikking kunnen natuurlijk geen der gevolgen medeslepen, die, voor de toekomst, aan het vonnis van veroordeeling verbonden zijn, ten opzichte, bij voorbeeld, van de recidive of van het voordeel der voorwaardelijke veroordeeling in geval van latere vervolgingen.

Uit de juridische karakters van de boete en van de minnelijke schikking moet afgeleid worden, dat geene gelijkstelling tusschen beide kan geschieden, en, bijgevolg, moet er besloten worden, dat het recht, dat door zekere teksten aan de derden wordt toegekend op de opbrengst van de boete (artikel 49 van het decreet van 16 December 1811 over de polders; artikel 35 van de wet van 10 April 1841 op de buurtwegen; artikel 23 van de wet van 19 December 1854 op de bosschen en wouden; artikel 15 van de wet van 1 October 1855 op de maten en gewichten), niet kan uitgeoefend worden op de opbrengst van de minnelijke schikking. Onder bedoelde teksten zijn er, zooals artikel 15 van de wet van 1 October 1855, die in hunne bewoordingen zelf het eigen karakter der boete onderlijnen door te zeggen: «De opbrengst der in zake maten en gewichten **uitgesproken** boeten zal verdeeld worden...»

Die gevolgtrekking van het Koninklijk Besluit van 10 Januari 1935 betreurt ik niet.

De toekenning van een deel der opbrengst van de boete aan een derde, zooals den verbalisant, waartoe de wet soms toevlucht gehad heeft om den ijver der agenten van de openbare macht aan te wakkeren of om ze tegen tekortkomingen te wapenen, heeft thans, gelukkiglijk, bijna geen aanhangers meer. 't Is onbetwistbaar aanstootend voor het gevoelen van menschelijke waardigheid te zien, dat iemand een rechtsreeksch persoonlijk voordeel trekt uit de door een ander begane fout.

Ongetwijfeld verliest deze beschouwing veel van hare kracht, wanneer de opbrengst der boete geheel of gedeeltelijk aan eene provincie, eene gemeente of een openbare instelling ten goede komt. Doch dan nog past het, dat de opbrengst der boete niet moge voorkomen of beschouwd worden, hetzij als een voordeel, hetzij zelfs als eene vergoeding.

* * *

Er zou kunnen opgeworpen worden, dat men zich hier niet aan juridische beschouwingen moet houden, en dat uit een louter patrimoniaal, geldelijk oogpunt, het verschil weinig gevoelig is tusschen de boete en het bedrag der minnelijke schikking. Door de boete, wordt de overtreder getroffen in zijn patrimonium door een euvel opgelegd als sanctie van de door hem op de wet gepleegde inbreuk. Door de minnelijke schikking stemt de overtreder erin toe, onmiddellijk het euvel te ondergaan, dat hij weet waarschijnlijk het gevolg te moeten zijn van de inbreuk waarvan hij de dader is; hij vermijdt alleenlijk zich bloot te stellen aan de onaangenaamheden van de rechtspleging, die tegen hem ingespannen zal worden.

Deze opwerping schijnt mij niet afdoend en zulks om twee redenen :

1° Opdat de Staat afstand kunne doen aan eenen derde van sommen, die hem krachtens de wet gestort worden, is het noodig, dat een uitdrukkelijke tekst hem ertoe machtige. Welnu, dergelijke tekst bestaat niet.

2° De gelijkstelling, die men wil doen tusschen de boete en het bedrag der minnelijke schikking, is niet alleen valsch in rechte, maar ook onjuist in feite. Want door het bedrag der minnelijke schikking worden eerst en vooral de door de openbare partij **gedane** kosten gedekt, en, in sommige gevallen, overschrijdt het bedrag der minnelijke schikking zelfs maar lichtjes dit van de kosten. Bijgevolg, om in voorhandige zaak de bepalingen toe te passen, die het geheel of een deel der boete aan derden toekennen, zou men vooreerst eene schifting van de door den overtreder betaalde som moeten doen : Talrijke, soms willekeurige verwickelingen, in alle geval uitslag die regelrecht indruischt tegen dezen, dien de opstellers van het Koninklijk Besluit van 10 Januari 1935 hebben willen bereiken.

De Procureur-Generaal,
HAYOIT DE TERMICOURT.